

Grey Scale #13

DANES
-PICTA
.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

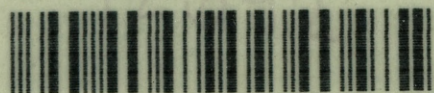
AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ STRATEGICZNO-OBRONNY

SYSTEM FUNKCJONOWANIA RESORTOWEJ DZIAŁALNOŚCI
NORMALIZACYJNEJ OBRONNEJ, KOMPATYBILNEJ Z SYSTEMAMI
PAŃSTW ZACHODNICH

Zarys koncepcji systemu

Biblioteka Główna
Akademii Obrony Narodowej
S/2692

05-002692-002-0

WARSZAWA

1994

62233

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

Colour Chart #13

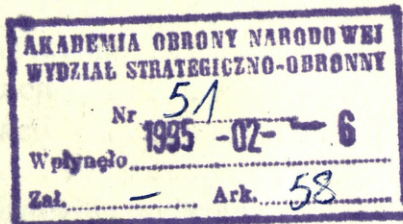
Centimetres

Inches

DANES
-PICTA
.COM

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

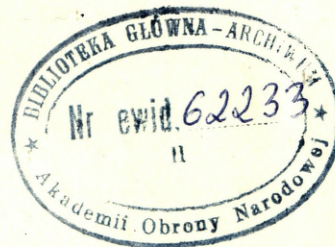
WYDZIAŁ STRATEGICZNO-OBRONNY

Egz. 3

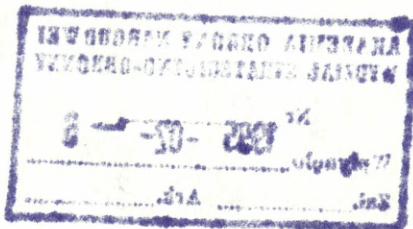
SYSTEM FUNKCJONOWANIA RESORTOWEJ DZIAŁALNOŚCI
NORMALIZACYJNEJ OBRONNEJ, KOMPATYBILNEJ Z SYS-
TEMAMI PAŃSTW ZACHODNICH

Zarys koncepcji systemu

Opracował zespół:

płk prof.dr hab.inż. Roman KULCZYCKI - kierownik zespołu
płk mgr inż. Marian PŁAWIAK
mjr dr inż. Zbigniew ŚWIĄTNICKI
mjr mgr inż. Mirosław MAMCZUR
mgr Marzena WIKŁO

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP	2
2.	DEFINICJE I POJĘCIA STOSOWANE W OPRACOWANIU	3
2.1	Normalizacja	3
2.2	Działalność normalizacyjna	3
2.3	Przedmiot normalizacji	3
2.4	Dziedzina normalizacji	3
2.5	Norma	3
2.6	Działalność normalizacyjna związana z obronnością i bezpieczeństwem państwa (DNZzOiBP)	3
3.	KRAJOWY SYSTEM DZIAŁALNOŚCI NORMALIZACYJNEJ	4
3.1	Podstawy prawne	4
3.2	Założenia systemu	5
3.3	Dokumenty dotyczące podstaw działalności normalizacyjnej	5
3.4	Struktura organizacyjna	6
4.	DZIAŁALNOŚĆ NORMALIZACYJNA ZWIĄZANA Z OBRONNOŚCIĄ I BEZPIECZEŃSTWEM PAŃSTWA (DNZzOiBP)	7
4.1	Stan wyjściowy prawny	7
4.2	Stan wyjściowy struktur organizacyjnych DNZzOiBP	8
4.3	Stan wyjściowy dziedzin normalizacyjnych	9
4.4	Stan wyjściowy zbioru dotychczasowych dokumentów normalizacyjnych ZzOiBP	9
4.5	Stan wyjściowy planowanego komputerowego systemu informacji normalizacyjnej oraz systemu wspomagania prac normalizacyjnych	10
4.6	Główne założenia projektu rozporządzenia Rady Ministrów dot. art.18 ustawy o normalizacji	11
5.	STANDARYZACJA (NORMALIZACJA) W NATO	14
5.1	Polityka standaryzacyjna NATO	14
5.2	Zasady standaryzacji w NATO	14
5.3	Organizacja standaryzacji w NATO	15
5.4	Dokumentacja standaryzacyjna NATO	16
5.5	Wojskowa Agencja Standaryzacji (MAS) NATO	16
6.	KONCEPCJA SYSTEMU (w opracowaniu)	22

1. WSTĘP

Opracowanie zagadnienia

Zarys koncepcji systemu funkcjonowania działalności normalizacyjnej resortowej związanej z obronnością i bezpieczeństwem państwa (resortowej działalności normalizacyjnej obronnej) w WP oraz założeń dla informatycznego systemu wspomagania tej działalności

stanowi podstawowy materiał wyjściowy do realizacji całego tematu, zarówno na etapie wstępnym (sprawozdania z dokonanego przeglądu dokumentów normalizacyjnych, wytypowanie obszarów i dziedzin nie objętych dotychczas procesami działalności normalizacyjnej) jak i na etapie projektu nowego, pełnego systemu funkcjonowania w resorcie obrony narodowej działalności normalizacyjnej związanej z obronnością i bezpieczeństwem państwa.

Problem konieczności przyjęcia nowych rozwiązań w działalności normalizacyjnej pojawił się już w momencie rozpoczęcia przemian polityczno-gospodarczych w Polsce w roku 1989. Droga gospodarki rynkowej, doskonalone procesy demokratyzacji, odejście od dobrze znanych, ale nakładających znaczne ograniczenia, mechanizmów współpracy z dotychczasowymi partnerami, próby otwarcia na świat - wywarły swój wpływ również na inne rozumienie procesów normalizacyjnych. Zachodzące zmiany w skali całego kraju (oraz w skali makroregionu geopolitycznego) rzutują na poszczególne obszary funkcjonowania państwa, w tym na obszar obronności. Został rozwiązany Układ Warszawski, przestały obowiązywać dotychczasowe ustalenia, stosowanie poprzednich rozwiązań w nowych warunkach staje się niejednokrotnie bardzo niewygodne lub wręcz szkodliwe dla interesów obronności. Jednocześnie pojawiająca się szansa nawiązania nowych, bardziej perspektywicznych stosunków, wpływających w znaczący sposób na zapewnienie bezpieczeństwa dla Polski, stwarza nowe problemy, wynikające z naszego niedostosowania do wymogów funkcjonujących od wielu lat systemów, rozwiązań i standardów.

Efektem reakcji na zachodzące zmiany w skali kraju stała się ustawa o normalizacji z dn.3 kwietnia 1993r. (Dz.U. Nr 55, poz.251), obowiązująca od 1 stycznia 1994r. W przewidywaniu zmian zarówno w systemie normalizacji krajowej jak i resortowej oraz w celu jednolitej koordynacji problematyki normalizacyjnej w resorcie, w wyniku przeobrażeń strukturalnych w MON realizowanych od jesieni 1992 roku, zostało powołane Wojskowe Biuro Standaryzacji usytuowane w pionie wiceministra ON ds.Uzbrojenia i Infrastruktury Wojskowej.

2. DEFINICJE I POJĘCIA STOSOWANE W OPRACOWANIU

2.1 Normalizacja

Działalność mająca na celu uzyskanie optymalnego stopnia uporządkowania w określonej dziedzinie, poprzez ustalenie postanowień przeznaczonych do powszechnego i wielokrotnego stosowania, dotyczących istniejących lub możliwych do zaistnienia problemów technicznych

2.2 Działalność Normalizacyjna

Działalność zarówno krajowa jak i w ramach współpracy międzynarodowej i regionalnej, obejmująca:

- a) określenie stanu i kierunków rozwoju normalizacji,
- b) prace badawczo-rozwojowe dotyczące podstaw i metod działalności normalizacyjnej,
- c) prace normalizacyjne - prace związane z programowaniem, planowaniem oraz opracowywaniem, opiniowaniem, uzgadnianiem norm i zmian do norm.

2.3 Przedmiot Normalizacji

Obiekt, który podlega znormalizowaniu.

2.4 Dziedzina Normalizacji

Grupa powiązanych ze sobą przedmiotów normalizacji.

2.5 Norma

Przyjęty na zasadzie konsensu i zatwierdzony przez upoważnione jednostki organizacyjne dokument ustalający - do powszechnego i wielokrotnego stosowania - zasady, wytyczne lub charakterystyki odnoszące się do różnych rodzajów działalności lub ich wyników i zmierzający do uzyskania optymalnego stopnia uporządkowania w określonej dziedzinie.

2.6 Działalność Normalizacyjna Związana z Obronnością i Bezpieczeństwem Państwa (DNZzOiBP)

Działalność krajowa, resortowa jak i w ramach współpracy (w zakresie obronności i bezpieczeństwa) międzynarodowej i regionalnej, obejmująca:

- a) określenie stanu i kierunków rozwoju normalizacji na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa,
- b) wykorzystanie prac badawczo-rozwojowych dotyczących podstaw i metod działalności normalizacyjnej,
- c) prace normalizacyjne na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.

DNZzOiBP do 1.01.1994r. nazywana była w różny sposób:

- normalizacja specjalna,
- normalizacja obronna,
- normalizacja wojskowa,
- wojskowa działalność normalizacyjna,
- działalność normalizacyjna związana z potrzebami obronnymi.

Ustawa z dn.3 kwietnia 1993r. o normalizacji zawiera art.18 o treści:

"Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia i organizacji **działalności normalizacyjnej, związanej z obronnością i bezpieczeństwem państwa** oraz rodzaje dokumentów normalizacyjnych, dotyczących tej problematyki, a także zasady i tryb opracowywania, ustanawiania i stosowania tych dokumentów"

stanowiący podstawę zarówno do wprowadzenia nazwy tego typu działalności normalizacyjnej jak i do jednoznacznego określenia w rozporządzeniu RM, jak taka działalność normalizacyjna ma być prowadzona.

3. KRAJOWY SYSTEM DZIAŁALNOŚCI NORMALIZACYJNEJ.

3.1 Podstawy prawne:

1. Ustawa z dnia 3 kwietnia 1993 r. o normalizacji (Dz.U. Nr 55, poz.251)

i wynikające z niej dokumenty:

2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dn.19 kwietnia 1994 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Polskiego Komitetu Normalizacyjnego oraz zasad jego współdziałania z naczelnymi i centralnymi organami administracji państwowej.
3. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dn.25 kwietnia 1994 r. w sprawie szczegółowego zakresu spraw należących do kompetencji Prezesa Polskiego Komitetu Normalizacyjnego.
4. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dn.25 kwietnia 1994 r. w sprawie trybu i organizacji działalności Polskiego Komitetu Normalizacyjnego oraz szczegółowego zakresu spraw wymagających uchwał Komitetu.

brak jest nadal, wynikającego z art.18 ustawy:

5. Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie sposobu prowadzenia i organizacji działalności normalizacyjnej, związanej z obronnością i bezpieczeństwem państwa oraz rodzajów dokumentów normalizacyjnych, dotyczących tej problematyki, a także zasad i trybu opracowywania,

ustanawiania i stosowania tych dokumentów.

3.2 Główne założenia systemu:

- Kolegialny charakter jednostki organizacyjnej ds. normalizacji nie będącej organem centralnej administracji państwowej,
- Wprowadzenie reguły, że Polska Norma jest stosowana na zasadzie dobrowolności z jednoczesnym określeniem możliwości jej wprowadzenia do obowiązkowego stosowania, w szczególnych przypadkach, przez powołane do tego organy,
- Opracowywanie norm przez ekspertów i uzgadnianie treści PN przez Normalizacyjne Komisje Problemowe, powołane przez Komitet,
- Harmonizacja zbioru Polskich Norm z normami międzynarodowymi i regionalnymi oraz usunięcie barier technicznych w handlu z zagranicą,
- Stworzenie warunków wykorzystania przez organy administracji państwowej Polskich Norm jako instrumentów realizacji zadań, zwłaszcza polityki gospodarczej,
- Wykorzystanie normalizacji jako instrumentu wprowadzania do praktyki gospodarczej wyników prac naukowo-badawczych,
- Ustalenie tylko jednego rodzaju normy - PN, ustanawianej przez jeden organ - PKN, przy zaniechaniu ustanawiania dotychczas istniejących norm branżowych.

3.3 Dokumenty dotyczące podstaw działalności normalizacyjnej:

1. PN-N-02000P Podstawy działalności normalizacyjnej.
Normalizacja i dziedziny związane.
Terminologia.

Zawartość normy:

- Normalizacja
- Cele normalizacji
- Dokumenty normatywne
- Jednostki organizacyjne odpowiedzialne za normy i przepisy
- Typy norm
- Harmonizacja norm
- Treść dokumentów normatywnych

- Struktura dokumentów normatywnych
 - Przygotowywanie dokumentów normatywnych
 - Wdrażanie dokumentów normatywnych
 - Powoływanie się na normy w przepisach
 - Przeprowadzanie badań
 - Zgodność i dotyczące jej pojęcia ogólne
 - Działalność certyfikacyjna
 - Porozumienia o uznawaniu i dopuszczaniu
 - Akredytacja laboratoriów badawczych
2. PN-N-02001 Podstawy działalności normalizacyjnej.
Metodyka prac normalizacyjnych.
3. Reguły Prac Normalizacyjnych (RPN), związane z PN-N-02001,
(przewidziane do opracowania i opublikowania w 1994r. przez PKN):

RPN-001	Tryb opracowywania i rozpowszechniania Polskich Norm oraz utrzymywania ich właściwego poziomu i aktualności.
RPN-002	Programy i plany prac normalizacyjnych.
RPN-003	Numeracja Polskich Norm.
RPN-004	Charakterystyka projektu Polskiej Normy.
RPN-005	Abstrakty Polskich Norm
RPN-006	Redakcja i sposób prezentacji Polskich Norm.
RPN-007	Wprowadzanie norm międzynarodowych do Polskich Norm.
RPN-008	Wprowadzanie norm europejskich do Polskich Norm.
RPN-009	Założenia do Polskich Norm.
RPN-010	Oznaczenie przedmiotu normy.
RPN-011	Normy terminologiczne.

3.4 Struktura organizacyjna:

(patrz schemat nr 1)

Elementy organizacji.

Polski Komitet Normalizacyjny (PKN)

Jest organem kolegialnym podległym Prezesowi Rady Ministrów. Jest jednostką budżetową finansowaną ze środków budżetu centralnego. Określenie "PKN" dotyczy Komitetu, który jest głównym elementem decyzyjnym krajowego systemu normalizacyjnego. Komitet wykonuje swoje zadania poprzez Biuro Komitetu i Normalizacyjne Komisje Problemowe. W skład Komitetu wchodzi: Prezes, zastępcy Prezesa i Sekretarz (wyznaczeni

przez Prezesa Rady Ministrów) oraz członkowie (25 osób) pochodzący z wyboru według zasad określonych w ustawie. Kadencja członków trwa 4 lata.

Prezes Komitetu

Odpowiada za całokształt działalności Komitetu i reprezentuje PKN w kontaktach zewnętrznych.

Biuro Komitetu

Jest organem wykonawczym PKN. Zapewnia ciągłość wykonywanych zadań, jest zapleczem merytorycznym, informacyjnym i administracyjnym systemu.

Normalizacyjne Komisje Problemowe (NKP)

Są kolegialnymi organami wykonawczymi PKN. Prowadzą prace normalizacyjne w zakresie powierzonej im tematyki, na szczeblu krajowym, jak również w ramach uczestnictwa w pracach na szczeblu międzynarodowym i regionalnym. Do zadań NKP należy programowanie i planowanie, opracowywanie i uzgadnianie norm oraz zmian do nich.

Jednostką organizacyjną działalności normalizacyjnej na szczeblu państwowym jest organ kolegialny powoływany przez Prezesa Rady Ministrów - Polski Komitet Normalizacyjny.

Organami wykonawczymi Komitetu są:

- Biuro Komitetu (personel etatowy),
- Normalizacyjne Komisje Problemowe (organ kolegialny powoływany przez Komitet reprezentujący wszystkie zainteresowane środowiska).

Wykonawcami opracowań normalizacyjnych są grupy robocze ekspertów, pracujący na zlecenie organów wykonawczych Komitetu.

4. DZIAŁALNOŚĆ NORMALIZACYJNA ZWIĄZANA Z OBRONNOŚCIĄ I BEZPIECZEŃSTWEM PAŃSTWA

4.1 Stan wyjściowy prawny:

- brak rozporządzenia RM dot. art. 18 ustawy o normalizacji, (etap projektu uzgodnionego na konferencji uzgadniającej),
- Uchwała nr 20/79 Rady Ministrów z dnia 26 stycznia 1979r. w sprawie działalności normalizacyjnej związanej z potrzebami obronnymi kraju,
- Zarządzenie nr 011 Prezesa Polskiego komitetu Normalizacji, Miar i Jakości z dnia 22 marca 1979r. w sprawie zasad i trybu prowadzenia prac normalizacyjnych związanych z potrzebami obronnymi (wynikające z uchwały nr 20/79),
- Zarządzenie ministra Obrony Narodowej nr 93/MON z dn. 14 sierpnia 1993r. (Dziennik Rozkazów MON 1993, poz.nr 53). Minister Obrony Narodowej, na wniosek Dyrektora Wojskowego Biura Standaryzacji, uaktualnił zakres odpowiedzialności i kompetencji jednostek organizacyjnych MON w

sprawach działalności normalizacyjnej, związanej z obronnością i bezpieczeństwem państwa. Do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wynikających z ustawy z dnia 3 kwietnia 1993 r. o normalizacji, jest ono obowiązujące.

Taki stan prawny jest sytuacją patową dla DNZzOiBP. Uchwała nr 20/79 nie jest w pełni możliwa do stosowania, gdyż odwołuje się do już nie istniejących innych dokumentów prawnych. Zapewnia ona jedynie moc prawną istniejącym dokumentom normalizacyjnym.

4.2 Stan wyjściowy struktur organizacyjnych DNZzOiBP:

- w Polskim Komitecie Normalizacyjnym istnieje Dział Spraw Obronnych, zajmujący się m.in. Normalizacyjnymi Komisjami Problemowymi (NKP) nr 177 i 176 ds. (odpowiednio) projektowania i produkcji oraz eksploatacji uzbrojenia i sprzętu wojskowego,
- W resorcie Obrony Narodowej istnieje Wojskowe Biuro Standaryzacji (WBS), powołane Zarządzeniem MON nr 08/Org. z 29.01.1993 r., obecnie WBS koordynuje następujące obszary działania:
 - normalizację (standaryzację),
 - certyfikację i badania jakości wyrobów obronnych,
 - kodyfikację wyrobów obronnych;
- Wojskowe Biuro Standaryzacji prowadzi sekretariat NKP nr 176,
- zachowane zostały pracownice normalizacyjne w wojskowych jednostkach badawczo-rozwojowych (wjbr) i wojskowych ośrodkach badawczo-rozwojowych (wobr) spełniających dotychczas rolę WON-ów (Wojskowych Ośrodków Normalizacyjnych),
- na bazie ww. pracowni normalizacyjnych prowadzone są sekretariaty podkomisji (7) NKP nr 176,
- koordynatorem działalności normalizacyjnej ZzOiBP w resorcie Przemysłu i Handlu jest Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Podstaw Technologii i Konstrukcji Maszyn "Tekoma" w Warszawie,
- OBR PTiKM "Tekoma" prowadzi sekretariat NKP nr 177,
- zlikwidowane zostały pracownice normalizacyjne w cywilnych OBR-ach, podległych MPiH,
- niektóre cywilne OBR-y podjęły się prowadzenia sekretariatów podkomisji (5) NKP nr 177,
- w innych resortach nie ma żadnych struktur.

4.3 Stan wyjściowy dziedzin normalizacyjnych:

W dotychczasowej DNZzOiBP obszarem normalizacji objęto następujące dziedziny (nazwy dziedzin zweryfikowano w 1994r. w wyniku analizy zgłoszeń instytucji wojskowych):

01. Normalizacja obiektów o przeznaczeniu ogólnotechnicznym i organizacyjno-metodycznym.
02. Uzbrojenie raketowo-artyleryjskie i broń bliskiego zasięgu.
03. Amunicja.
04. Sprzęt pancerny.
05. Środki uzbrojenia i wyposażenia inżynierskiego.
06. Wojskowy sprzęt samochodowy.
07. Sprzęt i środki ochrony przeciwchemicznej.
08. Sprzęt radiotechniczny i środki łączności.
09. Uzbrojenie i sprzęt lotnictwa wojskowego.
10. Uzbrojenie i sprzęt marynarki wojennej.
11. Środki nawigacji i zabezpieczenia planistyczno-operacyjnego oraz topograficznego wojsk.
12. Specjalne urządzenia elektrotechniczne i techniki świetlnej.
13. Metrologiczne zabezpieczenia uzbrojenia i sprzętu wojskowego.
14. Ochrona sprzętu technicznego przed korozją i starzeniem.
15. Środki techniczne, sprzęt i materiały służb tyłowych.
16. Systemy i środki informatyki.

Dziedziny te nie wyczerpują w pełni obszarów możliwych do objęcia DNZzOiBP.

4.4 Stan wyjściowy zbioru dotychczasowych dokumentów normalizacyjnych ZzOiBP:

1. Wojskowe Polskie Normy - WPN (69 ustanowionych, 29 na etapie projektu do ustanowienia - oczekują na rozwiązania wg rozporządzenia do art.18 ustawy o normalizacji).
2. Wojskowe Branżowe Normy - WBN (535).
3. Załączniki specjalne do norm (ok.400)
4. Normy i załączniki na czas zagrożenia i wojny (?).
5. Raport o stanie normalizacji wojskowej w resorcie Obrony Narodowej (stan na czerwiec 1993r.)
6. Dokumenty (ok.55) stanowiące merytoryczny materiał do projektów przyszłych norm obronnych (o których będzie mowa podczas przedstawiania głównych założeń projektu rozp.RM dot. art.18 ustawy o normalizacji), zrealizowane przez pracownie normalizacyjne wjbr-ów i wobr-ów.

4.5 Stan wyjściowy planowanego komputerowego systemu informacji normalizacyjnej oraz systemu wspomagania prac normalizacyjnych:

1. Brak sieci.
 - Wojskowe Biuro Standaryzacji posiada gotową koncepcję sieci lokalnej z wyjściem do innych sieci.
2. Sprzęt komputerowy:
 - a) Wojskowe Biuro Standaryzacji:
 - 8 komp. klasy PC 486 (w tym 2 mogące pełnić rolę serwera),
 - 1 notebook klasy 486,
 - 4 drukarki laserowe HP,
 - 5 czytników CD-ROM,
 - 1 napęd dysków MO,
 - 1 skaner HP IIC dla formatu A4,
 - b) pracownie normalizacyjne w wobr i wjbr:
 - sprzęt niejednorodny, różnej klasy lub brak sprzętu
 - c) Dział Spraw Obronnych PKN
 - 1 komp. klasy PC 486
3. Oprogramowanie:
 - a) Wojskowe Biuro Standaryzacji:
 - licencjonowane DOS 5.0 i Windows 3.1 EE,
 - licencjonowane edytory WordPerfect 5.1 f/DOS i AmiPro 3.0 f/Win,
 - brak oprogramowania sieciowego oraz licencji sieciowych dla edytorów
 - b) brak danych z pracowni normalizacyjnych i DSO PKN
4. Profesjonalne bazy danych:

Wojskowe Biuro Standaryzacji posiada dwie bazy danych: DoDISS i "Jane's".

DoDISS - Department of Defence Index of Specifications and Standards jest to baza danych zgromadzona na około 60-ciu dyskach CD-ROM, zawierająca przeszło 60.000 pełnotekstowych dokumentów. Baza zawiera m.in.:

- standardy i dokumenty standaryzacyjne armii USA (MIL-STD, MIL-HDBK,...).
- abstrakty standardów i dokumentów standaryzacyjnych NATO (STANAGs, AQAP,...).
- QPL (lista produktów zakwalifikowanych do stosowania) i inne dokumenty rządu USA.

Informacje zawarte w systemie precyzują zakres wymagań stawianych technice wojskowej i metodom jej badań. Mają one znaczenie dla ośrodków opracowujących normy z tego zakresu, dla ośrodków prowadzących badania

techniki wojskowej oraz realizujących dostawę sprzętu technicznego dla wojska.

Dokumenty znajdujące się w bazie "DoDISS" można odszukać wg. klasyfikacji FSC (Federal Supply Classification), słów kluczowych lub numeru dokumentu. Po odnalezieniu dokumentu może on być przeglądany na monitorze lub wyprowadzany na drukarkę w całości lub w żądanym zakresie. Dokumenty posiadają ponadto skrót, historię zmian, listę dokumentów aplikacyjnych i związanych. Można również wydrukować listę dokumentów uaktualnionych (aktualizacja zbioru następuje poprzez wymianę części dysków co dwa miesiące).

Istnieje możliwość zakupu licencji w systemie w wersji sieciowej.

Jane's - to baza danych zawierająca informacje o uzbrojeniu i technice wojskowej. Mogą one mieć zakres przekrojowy lub dotyczyć konkretnego urządzenia. Dane zawierają opisy, parametry techniczne, dane producenta, fotografie lub rysunki i są zgromadzone w 25 bibliotekach tematycznych na 27 dyskach kompaktowych CD ROM.

4.6 Główne założenia projektu rozporządzenia Rady Ministrów dot. art.18 ustawy o normalizacji:

- 1/ Działalność normalizacyjna związana z obronnością i bezpieczeństwem państwa będąca integralną częścią działalności normalizacyjnej określonej w ustawie, jest organizowana i prowadzona przez Polski Komitet Normalizacyjny.
- 2/ Podstawową formą zabezpieczania potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa jest ich uwzględnianie w procesie programowania, planowania, opracowywania i uzgadniania Polskich Norm.
- 3/ O ile powyższy (pkt.2) warunek nie może być spełniony wprost, przewiduje się opracowywanie **Polskiej Normy przeznaczonej wyłącznie na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.**
- 4/ Działalność normalizacyjna, związana z obronnością i bezpieczeństwem państwa, która ze względu na zachowanie tajemnicy państwowej i służbowej nie mogłaby znaleźć odzwierciedlenia w realizacji Polskich Norm, jest organizowana i prowadzona przez zainteresowanych ministrów i jest działalnością normalizacyjną o charakterze resortowym.
- 5/ Działalność, o której mowa w pkt.4 realizowana będzie m.in. poprzez opracowywanie **norm obronnych, oznaczonych literami "NO".**

- 6/ W celu opracowywania Polskich Norm, wyłącznie na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa, Komitet, z inicjatywy zainteresowanych ministrów, powołuje Normalizacyjne Komisje Problemowe (NKP) i powierza, w drodze umowy, prowadzenie sekretariatów tych komisji wskazanym przez ministrów jednostkom organizacyjnym. Ponadto, na wniosek tych ministrów, Komitet powierza komisjom prowadzenie działalności normalizacyjnej, której efektem będzie opracowywanie norm obronnych. W tym celu został określony w rozporządzeniu dodatkowy zakres zadań dla komisji.
- 7/ Normy obronne przygotowywane będą w oparciu o normy dotyczące podstaw działalności normalizacyjnej.
- 8/ Zasada powszechnej ankiety nie dotyczy norm obronnych.
- 9/ Normy obronne są obowiązkowe. Zakres i termin obowiązywania powinien być zawarty w normach.
- 10/ Normy obronne ustanawia minister na wniosek właściwej tematycznie Normalizacyjnej Komisji Problemowej.
- 11/ W celu zapewnienia jednolitości numeracji oraz niedublowania się norm obronnych w różnych resortach, Biuro Komitetu będzie je rejestrowało i nadawało im numery oraz informowało o procesach realizacji tych norm w resortach (aby zapobiec dublowaniu tematyki).
- 12/ Ministrowie obrony narodowej i spraw wewnętrznych powołają, natomiast inni ministrowie mogą powołać, służby normalizacyjne zajmujące się działalnością normalizacyjną związaną z obronnością i bezpieczeństwem państwa, wynikającą z zakresu działania ministrów.
- 13/ Finansowanie działalności normalizacyjnej resortowej jest realizowane ze środków zainteresowanych ministrów. Rozumieć tu należy również partycypowanie resortów w kosztach działalności Normalizacyjnych Komisji Problemowych, zajmujących się także normami obronnymi.
- 14/ Zabezpieczona jest ciągłość obowiązywania Wojskowych Polskich Norm, wojskowych branżowych norm, załączników specjalnych do norm oraz norm i załączników na czas zagrożenia i wojny, poprzez zachowanie ich mocy prawnej, mimo utraty mocy uchwały nr 20/79 Rady Ministrów.

Stan aktualny realizacji założeń projektu rozporządzenia RM przedstawia schemat nr 2.

Wojskowe Biuro Standaryzacji doprowadziło do realizacji następujących uzgodnień z Polskim Komitetem Normalizacyjnym:

- została powołana Normalizacyjna Komisja Problemowa (nr 176) ds. eksploatacji uzbrojenia i sprzętu wojskowego, a prowadzenie jej sekretariatu powierzono WBS. NKP nr 176 jest komisją problemową o charakterze funkcjonalno-tematycznym, gdyż przedmiotem jej zainteresowania jest pełny zakres tematyki (poszczególne dziedziny w różnych podkomisjach) z obszaru działalności normalizacyjnej związanej z obronnością i bezpieczeństwem państwa, prowadzonej w resorcie obrony narodowej (patrz schematy nr 3 i 4);
- w resorcie przemysłu i handlu działalność normalizacyjną związaną z obronnością i bezpieczeństwem państwa prowadzić będzie Normalizacyjna Komisja Problemowa (nr 177) ds. projektowania i produkcji uzbrojenia i sprzętu wojskowego z sekretariatem umiejscowionym w OBRPTiKM "Tekoma" (Warszawa - Anin), (patrz schemat nr 5);
- w skład członków Komitetu został powołany przez Prezesa Rady Ministrów, na wniosek Prezesa PKN, przedstawiciel MON -
Przewodniczący NKP nr 176 -
pan płk prof. dr hab. inż. Jan BORGON;
- w składach większości powołanych NKP znaleźli się specjaliści z wojska.

5. STANDARYZACJA (NORMALIZACJA) W NATO.

5.1 Polityka standaryzacyjna NATO.

Celem polityki standaryzacyjnej NATO jest podnoszenie efektywności działań bojowych Sprzymierzonych oraz poprawa efektywności wykorzystywania środków.

Standaryzacja ma olbrzymie znaczenie i jest wykorzystywana przez Sprzymierzonych do zwiększania możliwości wspólnej obrony przed zbrojnymi zagrożeniami. Jest przykładem współpracy i solidarności państw członkowskich. Poprzez opracowywanie, uzgadnianie i wdrażanie wspólnych koncepcji, doktryn, procedur, kryteriów i konstrukcji państwa członkowskie NATO dążą do osiągnięcia i utrzymania poziomów standaryzacji:

- 5.1.1 zgodności - możliwości współistnienia dwu lub więcej składników wyposażenia lub elementów materiałowego zabezpieczenia, w tym samym systemie lub środowisku, bez wzajemnego kolidowania,
- 5.1.2 współobsługiwalności - zdolności systemów, jednostek lub sił zbrojnych do prowadzenia obsługi i zaopatrzenia, a także przyjmowania obsługi i zaopatrzenia od innych systemów, jednostek i sił zbrojnych oraz do takiego wzajemnego świadczenia usług materiałowo-technicznych, aby umożliwić wspólne i efektywne działanie,
- 5.1.3 zamienności - stanu, który istnieje, gdy dwie lub więcej części mają takie funkcjonalne i fizyczne charakterystyki, że ich własności i trwałość są ekwiwalentne, mogą się nawzajem zastępować bez zamiany części sąsiadujących (z wyjątkiem regulacji) i bez selekcji ze względu na dopasowanie parametrów,
- 5.1.4 wspólnoty - stanu osiąganego, gdy grupa osób, organizacji lub narodów ma i wykorzystuje wspólną doktrynę, procedury lub sprzęt.

5.2 Zasady standaryzacji w NATO.

- stosowanie (wpływ na działalność Sprzymierzonych w rozwoju wspólnych procedur bojowych, we współpracy w badaniach, w dostawach sprzętu i obsłudze),
- zobowiązania (standaryzacyjne porozumienia państwowe są dobrowolne. Państwa zobowiązują się jednak wprowadzać przyjęte normy),
- poziom standaryzacji (podstawowy to współobsługiwalność),
- stosowanie istniejących norm (Sprzymierzeni stosują istniejące normy, jeżeli nie uważają ich za niewłaściwe),
- koordynacja prac (konsultacje, kontakty i wymiana informacji pozwala uniknąć dublowania prac),
- wspólna terminologia (stosowana w normach NATO)

5.3 Organizacja standaryzacji w NATO.

W strukturze NATO (cywilnej i wojskowej - schemat nr 6) można wyróżnić kilka instytucji zajmujących się całkowicie lub częściowo standaryzacją.

W części cywilnej znaczący, bezpośredni wpływ na działalność standaryzacyjną posiadają dwie instytucje z grupy tzw. "innych komitetów":

- **Konferencja Narodowych Dyrektorów ds. Uzbrojenia (CNAD),**
- Grupa Standaryzacyjna NATO

W części wojskowej rolę wiodącą w standaryzacji odgrywa Komitet Wojskowy (schemat nr 7) a w jego strukturze dwie agencje:

- **Wojskowa Agencja Standaryzacji (MAS),**
- Agencja Systemu Danych Zabezpieczenia Obsługi Sprzętu Sprzymierzonych (ADSIA)

Jest rozważana możliwość utworzenia w NATO Agencji Standaryzacji, w skład której weszłyby organizacje, pracujące dotychczas oddzielnie w dziedzinie standaryzacji. Jej działalność byłaby skoncentrowana na harmonizowaniu i koordynacji wszystkich dokumentów związanych ze standaryzacją. Oczekiwana byłaby również większa efektywność działań standaryzacyjnych. Niemniej jednak obecnie nie ma tylko jednej organizacji kierującej standaryzacją.

Standaryzacja dzieli się na trzy kategorie:

- Działanie (D) - jest to szeroko rozumiana standaryzacja związana z gotowością bojową - w tej kategorii realizowane są normy eksploatacyjne, oddziałujące na bieżącą i przyszłą wojskową praktykę, procedury i formaty. Odnoszą się one do takich dziedzin jak pojęcia, taktyka, technika, logistyka, szkolenie, organizacja, meldunki. Tą kategorią standaryzacji zajmuje się Komitet Wojskowy.
- Środki materiałowe (M) - jest to szeroko rozumiana standaryzacja zaopatrzenia - normy materiałowe dotyczą charakterystyk bieżących i przyszłych środków materiałowych (technicznych), rozumianych jako całe systemy (włącznie z systemami uzbrojenia i wsparcia dowodzenia, systemami kontroli i łączności), zespoły, części zapasowe i zasoby zużywalne. Tą kategorią standaryzacji zajmuje się CNAD.
- Administracja (A) - normy administracyjne, dotyczące głównie terminologii odnoszącej się do czynności i produkcji materialnej. Ta kategoria standaryzacji jest realizowana zarówno przez CNAD jak i przez Komitet Wojskowy.

5.4 Dokumentacja standaryzacyjna NATO.

- Porozumienie Standaryzacyjne (STANAG) - porozumienie między kilkoma lub wszystkimi państwami członkowskimi NATO, używającymi takiego samego lub podobnego sprzętu wojskowego, amunicji i zaopatrzenia materiałowo-technicznego oraz takich samych procedur taktycznych, logistycznych i administracyjnych,
- Publikacje Sprzymierzonych (AP) - oficjalne dokumenty standaryzacyjne NATO, przyjęte przez kilka lub wszystkie państwa członkowskie do wykorzystania jako wspólne dokumenty prawne,
- Administracyjne Publikacje Sprzymierzonych (AAP) - dokumenty proceduralne, określające ściśle:
 - zasady postępowania podczas tworzenia porozumień,
 - uzgodnione definicje i wyrażenia,
 - stosowane skróty,

5.5 Wojskowa Agencja Standaryzacji (MAS) NATO.

Jej zadaniem jest prowadzenie standaryzacji NATO zgodnie z polityką wytyczoną przez Komitet Wojskowy, mającą na celu wzrost bojowej efektywności sił zbrojnych Sprzymierzonych.

Do obowiązków MAS należą działania w zakresie:

- Porozumień Standaryzacyjnych (STANAG),
- terminologii,
- procedur,
- gromadzenia zbiorów,
- planowania i rozliczania.

MAS składa się z trzech Komisji (Rad) Rodzajów Wojsk oraz zespołu Koordynatora ds. Terminologii.

Komisje Rodzajów Wojsk ponoszą główną odpowiedzialność za ocenę i zawieranie porozumień standaryzacyjnych. Powołują w zależności od potrzeb Grupy Robocze do rozwiązywania poszczególnych zagadnień.

Zakres zadań i obszar objęty standaryzacją przez MAS najlepiej pokazać na przykładzie tematyki interesującej poszczególne Grupy Robocze.

5.5.1 Komisja Marynarki Wojennej.

Zajmuje się dziedzinami związanymi z morskimi działaniami bojowymi.

5.5.1.1 Grupa Robocza ds. Lądowo-morskich Działań Bojowych (AWWP).

Zadania: Inicjowanie, rozwój i przygotowywanie projektów dla wojskowej standaryzacji, włączając taktykę, taktyczne instrukcje i procedury dla działań lądowo-morskich.

5.5.1.2 Grupa Robocza ds. Działań Śmigłowców z okrętów innych niż lotniskowce (HOSTAC).

Zadania: Inicjowanie, rozwój i przygotowanie propozycji działań we wszystkich aspektach z okrętów innych niż lotniskowce w taki sposób, aby zapewnić wymiennność i standaryzację procedur i sprzętu między różnymi śmigłowcami i okrętami.

5.5.1.3 Grupa Robocza ds. Taktyki Morskiej (MTWP).

Zadania: Rozwój standaryzacji taktyki, procedur i instrukcji taktycznych działań bojowych morskich w celu poprawy efektywności działania sił zbrojnych NATO (z wyjątkiem operacji desantu morskiego i minowania morskiego)

5.5.1.4 Grupa Robocza Minowania Morskiego (MWWP).

Główną tematyką jest stawianie min na bardzo płytkich wodach i przeciwdziałanie takim zaporom.

5.5.1.5 Grupa Robocza Marynarki ds. Zamienności Amunicji (NAIWP).

Głównym zadaniem jest opublikowanie wszystkich STANAG'ów w jednym podręczniku NATO pt. "Zamiennosc Amunicji Marynarki Wojennej".

5.5.1.6 Okrętowa Grupa Robocza (NSWP).

Odpowiada za wszystkie sprawy wchodzące w zakres standaryzacji Kontroli Okrętów Marynarki Wojennej (NCS)

5.5.1.7 Grupa Robocza RADHAZ.

Bada efekty nakazanych procedur dotyczących przyrządów lotniczych.

5.5.1.8 Grupa Robocza ds. Uzupełniania Zapasów w Morzu.

5.5.1.9 Grupa Robocza ds. Ratownictwa Podwodnego (SMERWP).

5.5.1.10 Grupa Robocza ds. Nurkowania.

Rozpatruje taktyczne aspekty nurkowania (m.in. wykorzystanie pletwonurków do usuwania przeszkód, zapór i min na bardzo płytkich wodach)

5.5.2 Komisja Lotnicza.

Obejmuje cztery główne obszary: obsługa, konstrukcje techniczne, wsparcie techniczne i wsparcie ogólne.

5.5.2.1 Grupa Robocza ds. Taktyki Lotniczej (TAWP)

Zadania: Rozwój doktryny NATO i standaryzacji procedur organizacyjnych, bojowych i dotyczących łączności dla lotnictwa wojskowego, stacjonującego na lądzie i morzach (organizacja i obsada stanowisk; dowodzenie i kontrola; działania bojowe lotnictwa; lotnicze operacje wsparcia oraz kontrola przestrzeni powietrznej)

5.5.2.2 Grupa Robocza ds. Transportu Powietrznego (TNWP)

Zadania: Usprawnianie operacji zrzutów i wyładunku, obsługa pasażerów i ładunku oraz normalizowanie warunków transportu powietrznego.

5.5.2.3 Grupa Robocza ds. Ratownictwa i Badań Powypadkowych (SARWP)

Zadania: Prace normalizacyjne dotyczące procedur i techniki ratownictwa i badań powypadkowych oraz sprzętu ratunkowego, takiego jak: radiowe lokalizatory, urządzenia do podnoszenia - przeznaczone dla śmigłowcowego sprzętu ratunkowego i lotniczego sprzętu ratunkowego.

5.5.2.4 Grupa Robocza ds. Uzbrojenia Lotniczego (AAWP)

Obszar zainteresowań grupy obejmuje: konwencjonalne magazyny lotnicze, magazyny sprzętu specjalnego włączając w to: działa, amunicję, bomby, rakiety, pociski i systemy uzbrojenia; kompatybilność zapasów magazynowych z samolotami oraz terminologię dotyczącą uzbrojenia lotniczego.

5.5.2.5 Grupa Robocza ds. Lotniczego Osprzętu Elektrycznego (AEWP)

Zadania: Definiowanie środowiskowych warunków elektrycznych i elektromagnetycznych dla samolotów i systemów lotniczych, podsystemów, osprzętu i wyposażenia sprzętu wsparcia naziemnego.

5.5.2.6 Grupa ds. Wskaźników Lotniczych i Pomieszczeń Załogi (AIWP)

Grupa zajmuje się pokładowymi wskaźnikami (ekranami) i pomieszczeniami załogi, uwzględniając ergonomię przy formułowaniu wymagań konstrukcyjnych na wskaźniki i przyrządy pomiarowe, oświetlenie kabiny, przełączniki itp.

5.5.2.7 Grupa ds. Elektroniki Pokładowej (AVSWP)

Obszar zainteresowania: Architektura systemów elektroniki pokładowej; system obsługi i połączeń; system przesyłania danych; komputery i mikroprocesory stosowane w systemach elektroniki pokładowej; sprzęt pomiarowy oraz specjalistyczna terminologia.

5.5.2.8 Grupa ds. Lotniczych Instalacji Gazowych (GGSWP)

Standaryzacja: jakości, charakterystyk i składu powietrza (dla załogi) oraz gazów technicznych; wymagań na własności i zmiennosć naziemnego

uzupełniania gazowego systemu pokładowego; przyłączy do obsługi samolotu.

5.5.2.9 Ogólnowojskowa Grupa Robocza ds. MPS (IF&LWP)

Zadania: Operacyjne wymagania na paliwa i smary; jakość produktów; redukcja różnorodności paliw i smarów (unifikacja); zamiennność; normy ustalające charakterystykę paliw i smarów.

5.5.2.10 Grupa ds. Sprzętu Obsługi Lotniczej (PHEWP)

Prace nad regulacjami zapewniającymi utrzymanie jakości określonej przez F&LWP za pomocą urządzeń i sprzętu używanego do obsługi; nad definiowaniem minimalnych wymagań na urządzenia i sprzęt budowlany, bojowy i konserwację.

5.5.2.11 Grupa ds. Obsługi Samolotów (ACSWP)

Zadania: Kontrola i zalecanie zmian w dokumentacji technicznej, sprzęcie i urządzeniach wykorzystywanych do obsługi, określanie potrzeb adaptacyjnych, szacowanie zapotrzebowania na sprzęt, normalizowanie narzędzi serwisowych, sprzętu i procedur postępowania.

5.5.2.12 Grupa ds. Normalizacji Części Lotniczych (ASPWP)

Prace normalizacyjne w dziedzinie konstrukcji i charakterystyk samolotów i osprzętu wykorzystywanego przy remontach głównych, naprawach i konserwacji; uwzględnianie bezpieczeństwa pracy i zagrożeń.

5.5.2.13 Ogólnowojskowa Geograficzna Grupa Robocza (IGEOWP)

Prace normalizacyjne na rzecz kartografii wojskowej, głównie map lądowych, lotniczych, morskich, włącznie z normalizacją wymiarów, skal, rodzajów, symboli, kolorów i uwag, cyfrowych danych kartograficznych oraz geograficznych informacji wojskowych oraz terminologii.

5.5.2.14 Grupa ds. Medycyny Lotniczej (AMDWP)

Zadania: Zmniejszanie zagrożeń zdrowia i zapewnienie maksymalnej pomocy medycznej. Normy fizjologiczne dla sprzętu utrzymującego życie ludzkie.

5.5.2.15 Grupa ds. Rozpoznania Lotniczego (ARWP)

Normy dla czujników zwiadu lotniczego sprzętu, materiałów, interpretacji obrazów rozpoznania i meldunków z rozpoznania lotniczego.

5.5.2.16 Grupa ds. Bezpieczeństwa Lotów (FSWP)

Obszar bezpieczeństwa lotów, bezpieczeństwa uzbrojenia, zapobiegania wypadkom lotniczym, badań powypadkowych i przepisów bezpieczeństwa

dla monitorów pokładowych i naziemnych.

5.5.2.17 Grupa ds. Obsługi Lotnisk (ASWP)

Zadania: Badanie i normowanie procedur, materiałów i technik oznakowania i oświetlenia lotnisk.

5.5.2.18 Grupa ds. Wypadków Lotniczych, Akcji Przeciwpożarowych i ratowniczych (CFRWP)

Prace normalizacyjne i wymiana informacji technicznej na temat akcji ratowniczych (prowadzonych w miejscach wypadków lotniczych), przepisów przeciwpożarowych, pojazdów ratowniczych, środków gaśniczych, przeszkolenia ratowniczego i przeciwpożarowego personelu, norm p.poż. i dotyczących katastrof lotniczych i akcji ratowniczych, bezpieczeństwa życia oraz zabezpieczenia przeciwpożarowego podczas działań wsparcia lotniczego.

5.5.3 Komisja Wojsk Lądowych.

5.5.3.1 Grupa ds. Doktryn Taktycznych Wojsk Lądowych (LFTD WP)

Prace normalizacyjne doktryn taktycznych i doktryn operacyjnych.

5.5.3.2 Grupa ds. Procedur Operacyjnych (OP WP)

Odpowiada za procedury operacyjne (Kompendium zawierające informacje dotyczące wszystkich Sprzymierzonych Sił Lądowych)

5.5.3.3 Grupa ds. Doktryny Logistycznej Wojsk Lądowych (LFL WP)

Normalizacja doktryn logistyki wsparcia bojowych działań wojsk lądowych.

5.5.3.4 Grupa ds. Zamienności Amunicji Wojsk Lądowych (LFAIWP)

Prace normalizacyjne związane z zabezpieczeniem zmienności amunicji, normalizacja metod oznaczania i kodowania.

5.5.3.5 Grupa ds. Procedur Artyleryjskich (APWP)

Prace normalizacyjne związane z procedurami i doktrynami artylerii.

5.5.3.6 Grupa ds. Technicznego Zabezpieczenia Działań Bojowych (CEWP)

Prace normalizacyjne związane z technicznym zabezpieczeniem pola walki.

5.5.3.7 Grupa ds. Ogólnomedycznych (GMWP)

Normalizacja procedur medycznych.

- 5.5.3.8 Grupa ds. Przewozu Towarów (MHWP)
Normalizacja procedur i sprzętu transportu.
- 5.5.3.9 Grupa ds. Transportu Drogowego (M&TWP)
Normalizacja procedur związanych z drogowym ruchem granicznym.
- 5.5.3.10 Grupa ds. Transportu Kolejowego (RM&TWP)
Normalizacja procedur związanych z transportem kolejowym zabezpieczenia materiałowego wojsk.
- 5.5.3.11 Grupa ds. Ogólnowojskowej Obrony Przed Bronią Masowego Rażenia (NBCDOIWP)
Normalizacja procedur obrony przed bronią masowego rażenia.
- 5.5.3.12 Grupa Medyczna ds. Broni ABC (NBC MWP)
Ukierunkowanie na medyczne aspekty użycia broni masowego rażenia.
- 5.5.3.13 Grupa ds. Ogólnowojskowego Wywiadu (IIWP)
Przyszłe prace normalizacyjne w dziedzinie wywiadu i ochrony tajemnicy.
- 5.5.3.14 Grupa ds. Śmigłowców (HIWP)
Normalizacja procedur współdziałania śmigłowców z lądowymi działaniami bojowymi.
- 5.5.3.15 Grupa ds. Regeneracji i Napraw na Polu Walki (LFBR&RWP)
Określanie, który sprzęt należy uznać za zniszczony na polu walki.
- 5.5.3.16 Sekcja Bezpieczeństwa
Normalizacja procedur określających strefy bezpieczeństwa.

6. KONCEPCJA SYSTEMU (w opracowaniu)

Proponowana struktura służb normalizacyjnych w resorcie Obrony Narodowej (patrz schemat nr 8)

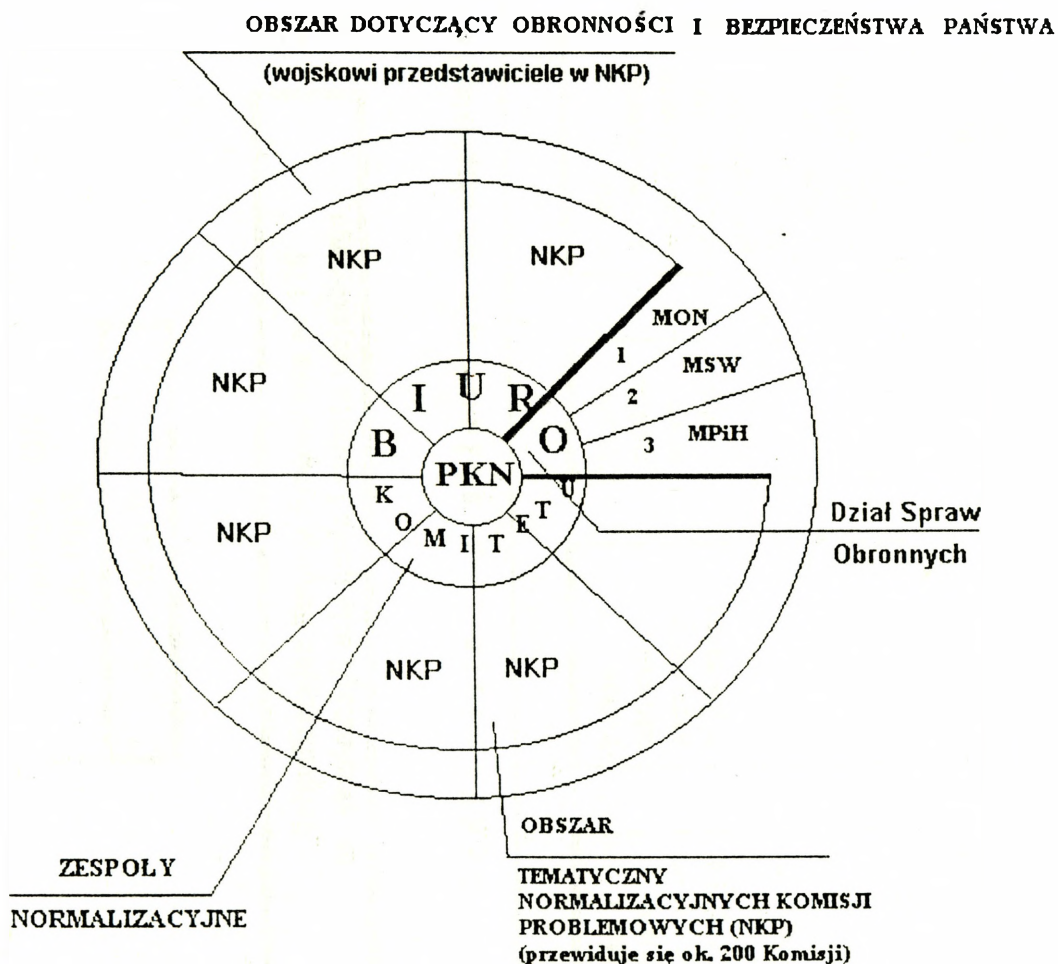
Przyjęcie, zgodnego z ustawą, rozwiązania w systemie normalizacji krajowej **wskazuje na potrzebę utworzenia Wojskowych Komisji Normalizacyjnych (WKN)**, które będą realizowały ten zakres wojskowej działalności normalizacyjnej, który nie może być włączony do zakresu działalności poszczególnych Normalizacyjnych Komisji Problemowych. Prace te będą finansowane w całości ze środków MON. Jednocześnie, proponowana struktura WKN umożliwiłaby **poszerzenie dotychczasowego zakresu działalności normalizacyjnej o tematykę dotyczącą m.in.:**

- procedur operacyjnych,
- planistyczno-operacyjnego zabezpieczenia wojsk,
- wywiadu ogólnowojskowego,
- rozpoznania lotniczego,
- bezpieczeństwa lotów,
- wypadków lotniczych, akcji ppoż. i ratowniczych,
- taktyki ogólnowojskowej i rodzajów sił zbrojnych,
- zabezpieczenia topograficznego,
- medycyny morskiej i lotniczej,

włączając do jej realizacji merytoryczny **potencjał jednostek organizacyjnych** podległych Sztabowi Generalnemu WP.

Przyjęcie proponowanego rozwiązania pozwoli na systemowe zorganizowanie działalności normalizacyjnej w resorcie, dające możliwość realizacji współpracy w ramach "Partnerstwa dla Pokoju" (PdP) oraz bilateralnej współpracy z armiami państw-członków NATO. Szacunkowo, w celu zorganizowania przedmiotowej służby normalizacyjnej, przewidywana jest konieczność wzmocnienia dotychczasowych 26. etatowych specjalistów (z Wojskowego Biura Standaryzacji oraz pracowni normalizacyjnych w wjbr-ach i wobr-ach) o 13 specjalistów. Zakłada się, że będą oni tworzyć etatowe sekretariaty Wojskowych Komisji Normalizacyjnych. WKN powinny składać się z ok. 15 członków (nieetatowo) oraz etatowego sekretariatu. Przewodniczący WKN planowani są do uzupełnienia składu Normalizacyjnej Komisji Problemowej nr 176 ds. eksploatacji uzbrojenia i sprzętu wojskowego.

**Umiejscowienie normalizacji związanej
z obronnością i bezpieczeństwem państwa
w strukturze PKN
(art. 18 ustawy z dnia 03.04.1993 r.
o normalizacji)**

Uwaga:

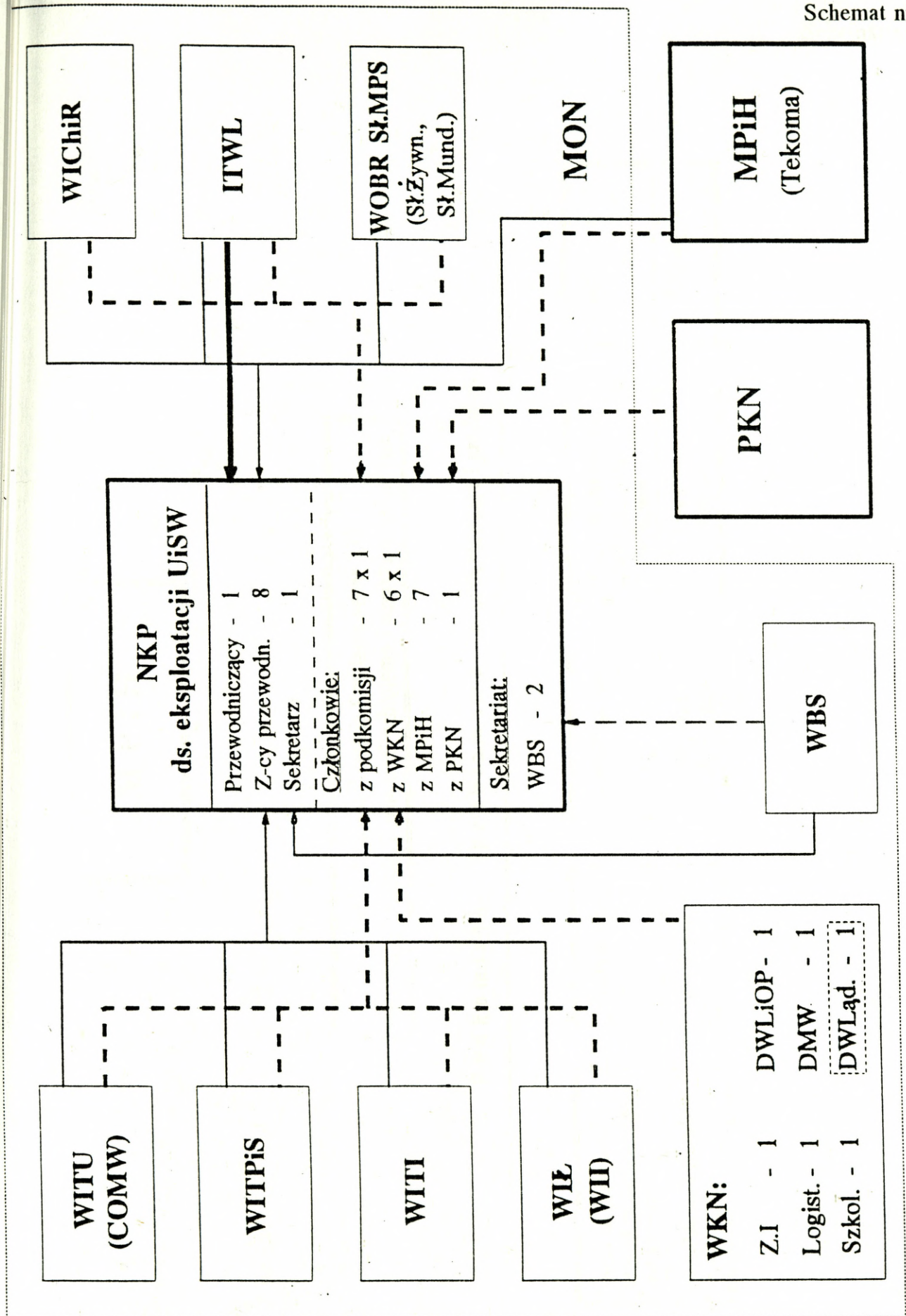
- 1 - Normalizacyjna Komisja Problemowa ds. eksploatacji uzbrojenia i sprzętu wojskowego (nr 176) - sekretariat w Wojskowym Biurze Standaryzacji MON
- 2 - Normalizacyjna Komisja Problemowa w MSW (planowana)
- 3 - Normalizacyjna Komisja Problemowa ds. projektowania i produkcji uzbrojenia i sprzętu wojskowego (nr 177) - sekretariat w OBR "Tekoma" (MPiH)

M O N Wiceminister ON ds. UiIW	W B S
--	---------------------

**Normalizacyjna Komisja Problemowa nr 176
ds. eksploatacji uzbrojenia i sprzętu wojskowego**

P o d k o m i s j e p r o b l e m o w e d s. e k s p l o a t a c j i

uzbrojenia rakietowo- artyleryjskiego, broni bliskiego zasięgu i amunicji oraz w zakresie metrologicznego zabezpieczenia uzbrojenia i sprzętu wojskowego	WITU (COMW)
sprzętu pancernego i wojskowego sprzętu samochodowego oraz w zakresie ochrony sprzętu technicznego przed korozją i starzeniem	WITPIS
środków uzbrojenia i wypożyczenia inżynierskiego	WITI
sprzętu i środków ochrony przeciw- chem.	WiChIR
sprzętu radiotechnicznego, środków łączności, specjalnych urzą- dzeń elektrotech- nicznych, techniki świetlonej oraz sys- temów i środków informatyki	WiŁ (WII)
uzbrojenia i sprzętu lotnictwa wojskowego	ITWL
środków technicznych, sprzętu i materiałów służb tyłowych	WOBR St MPS St.Mun.St.Żywn.

M P i H

Normalizacyjna Komisja Problemowa nr 177
ds. projektowania i produkcji uzbrojenia i sprzętu wojskowego

P o d k o m i s j e p r o b l e m o w e ds. projektowania i produkcji

uzbrojenia klasycznego, amunicji, rakiet i materiałów wybuchowych	OBR "Skarżysko"
---	-----------------

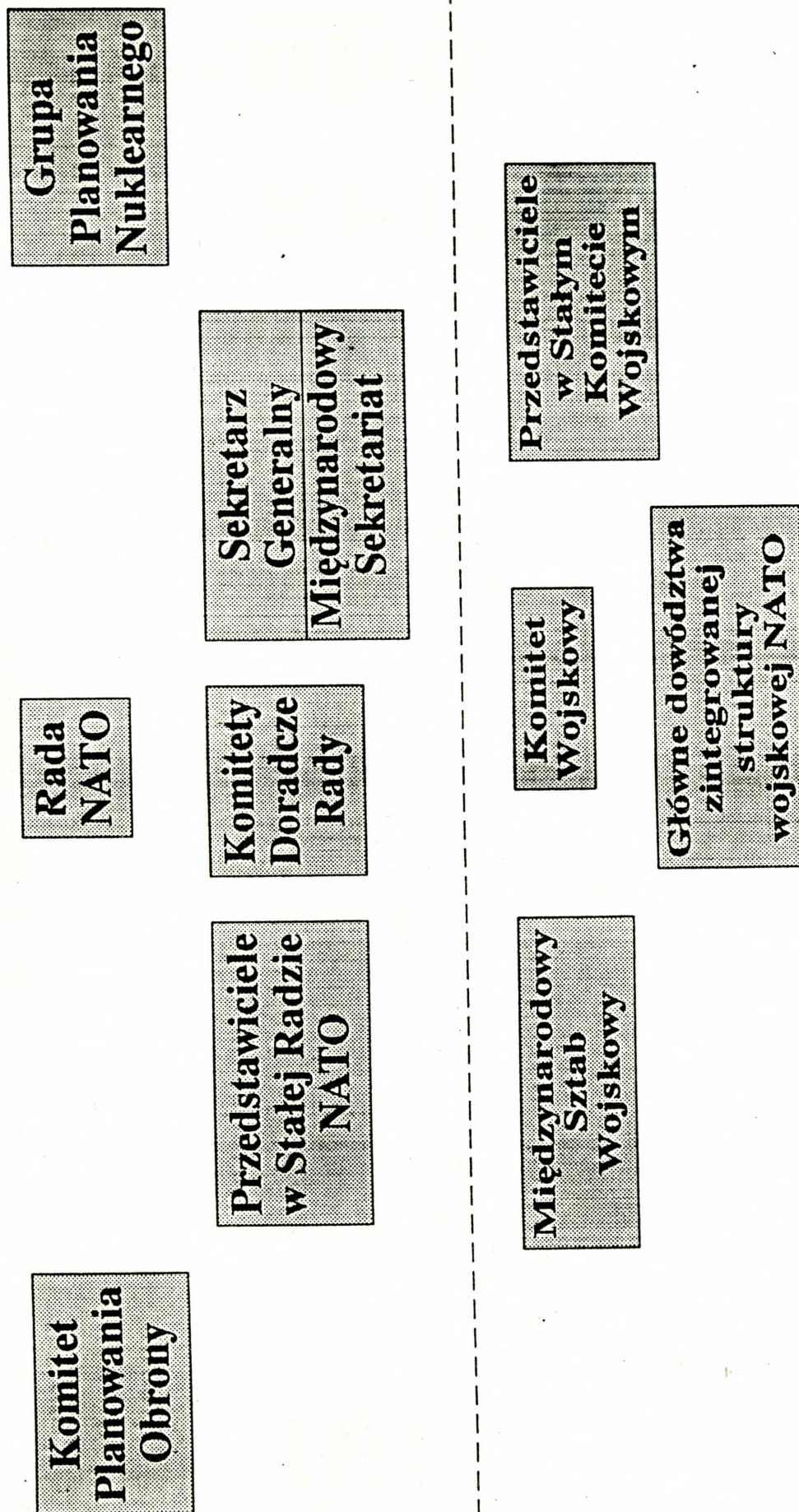
sprzętu lotniczego	ILot. Warszawa
--------------------	----------------

sprzętu pancernego	OBR MZiP Stalowa Wola
--------------------	--------------------------

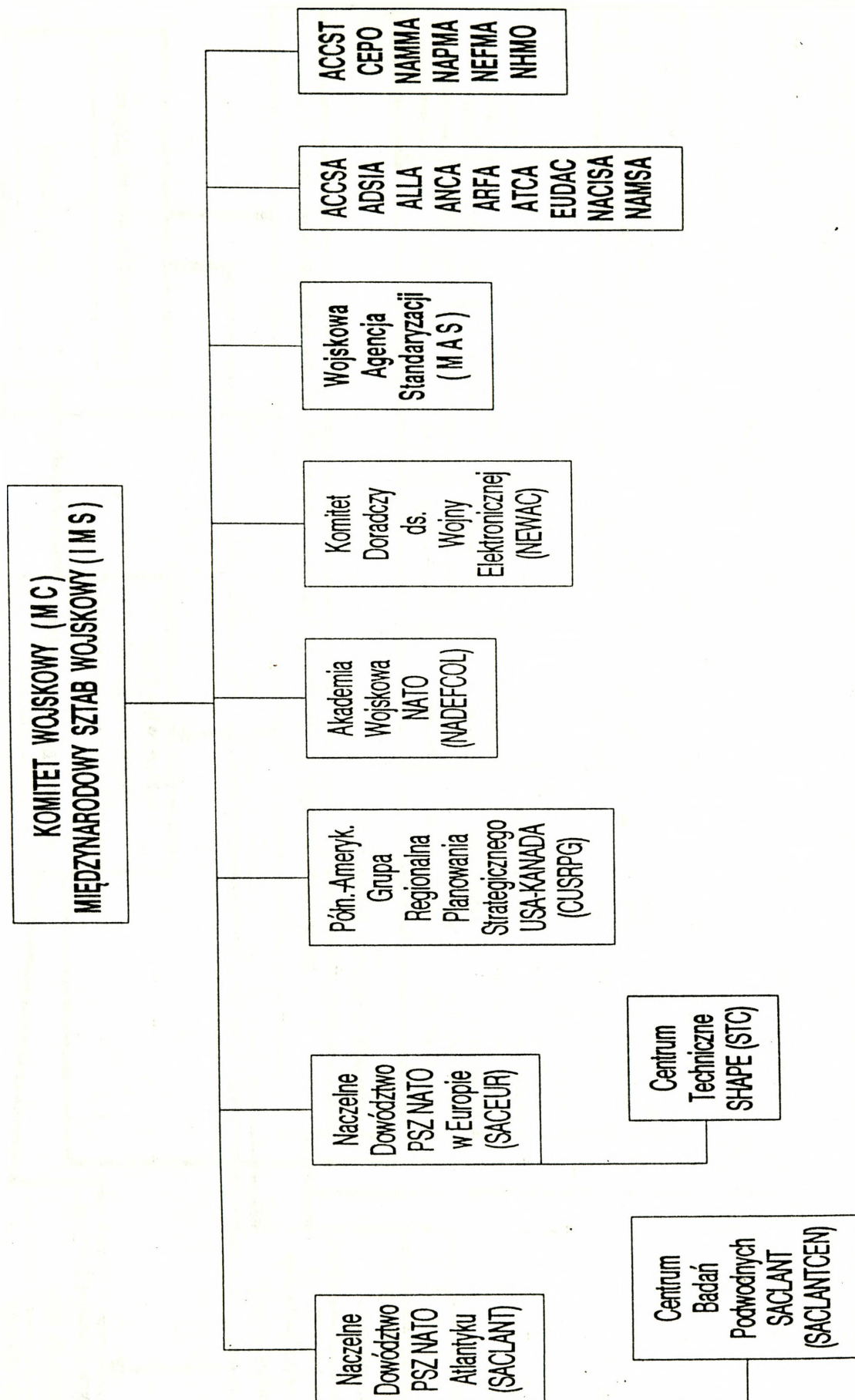
sprzętu radiolokacyjnego, optoelektronicznego i elektronicznego	PiP Warszawa
---	-----------------

techniki morskiej	CTM Gdynia
-------------------	------------

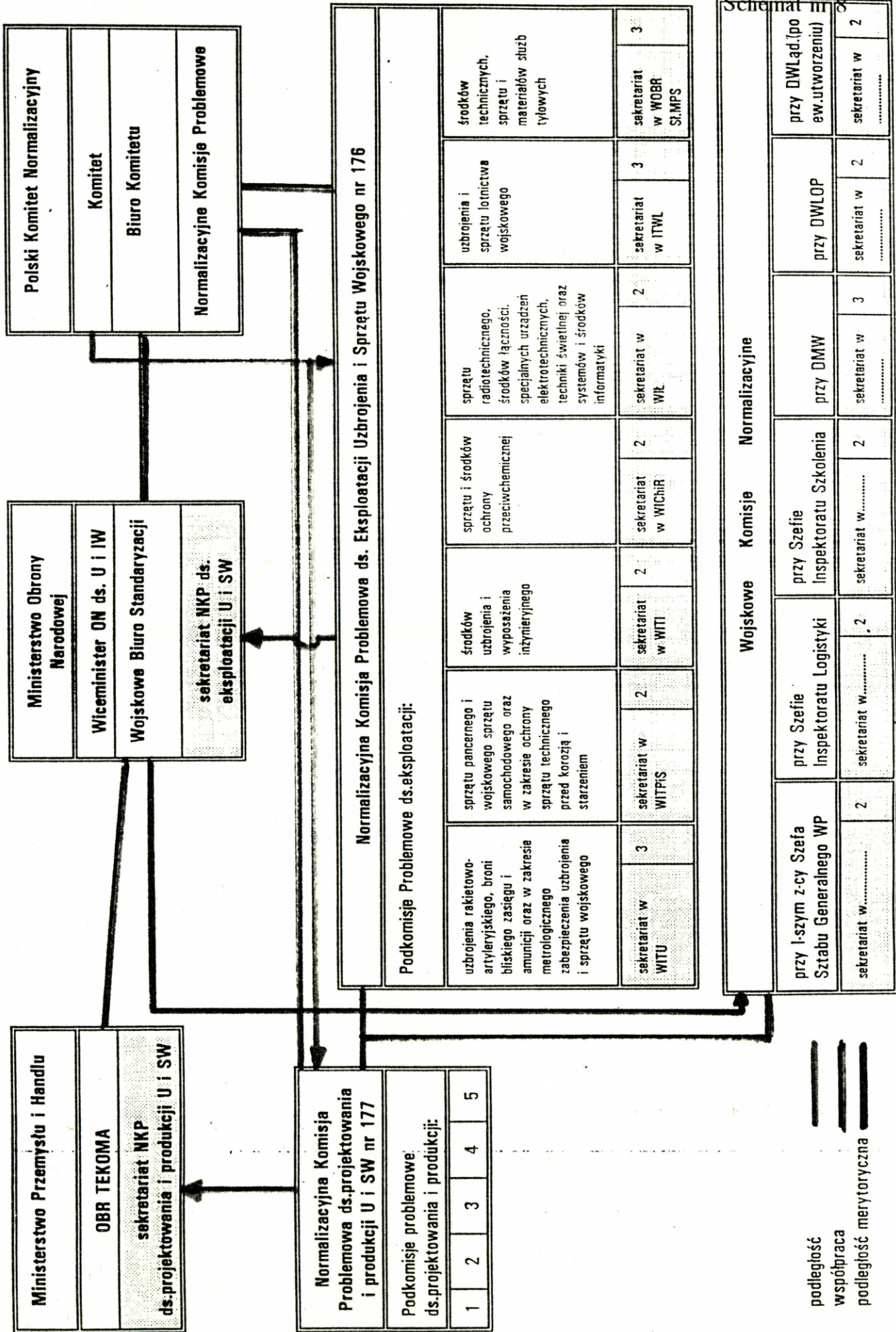
Elementy cywilnej i wojskowej struktury NATO

ELEMENTY STRUKTURY WOJSKOWEJ NATO

Schemat proponowanej struktury służby normalizacyjnej resortu uw
i jej powiązania z systemem normalizacji krajowej

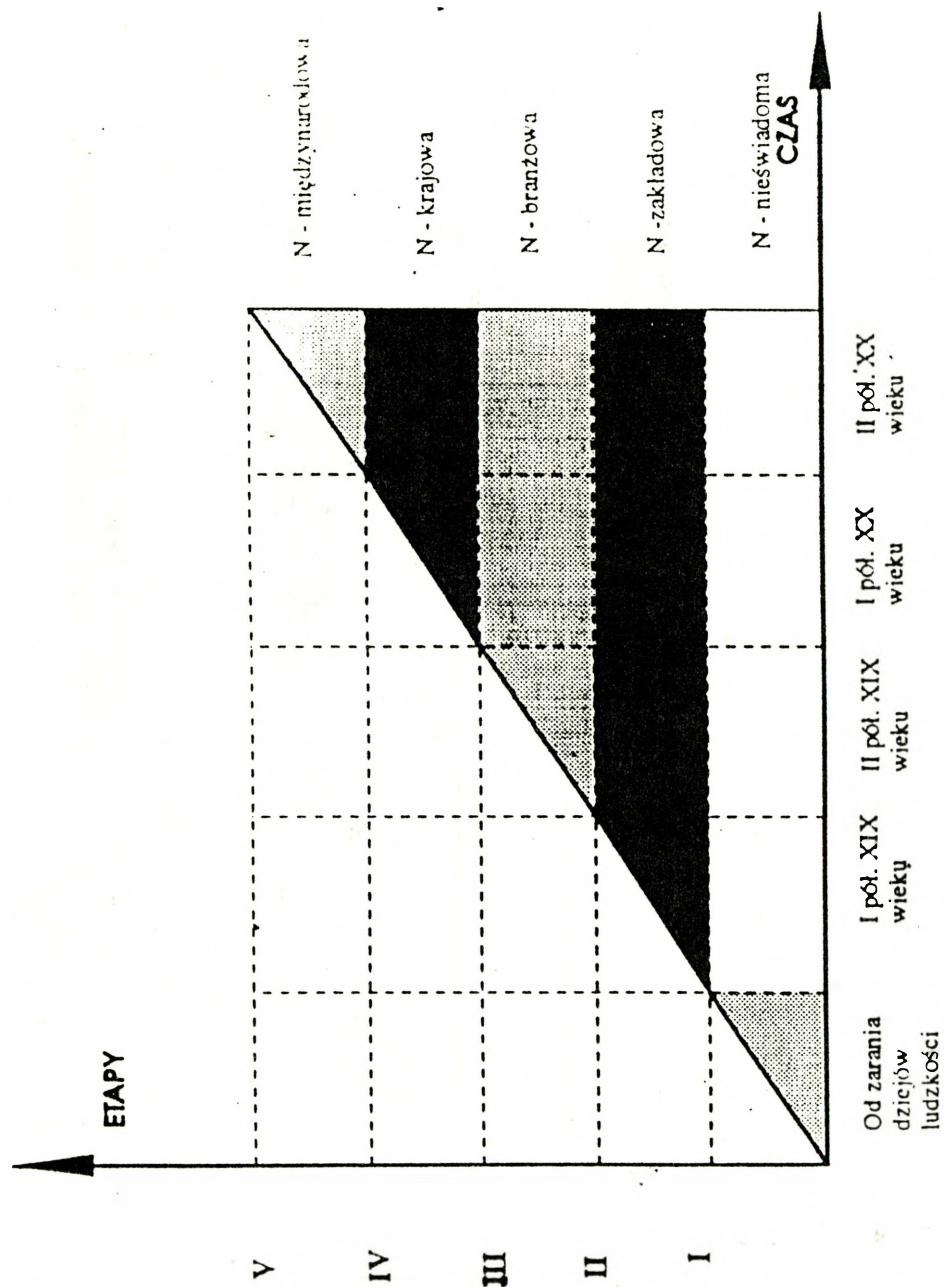
ZAŁĄCZNIK Nr 1

WPROWADZENIE DO NORMALIZACJI

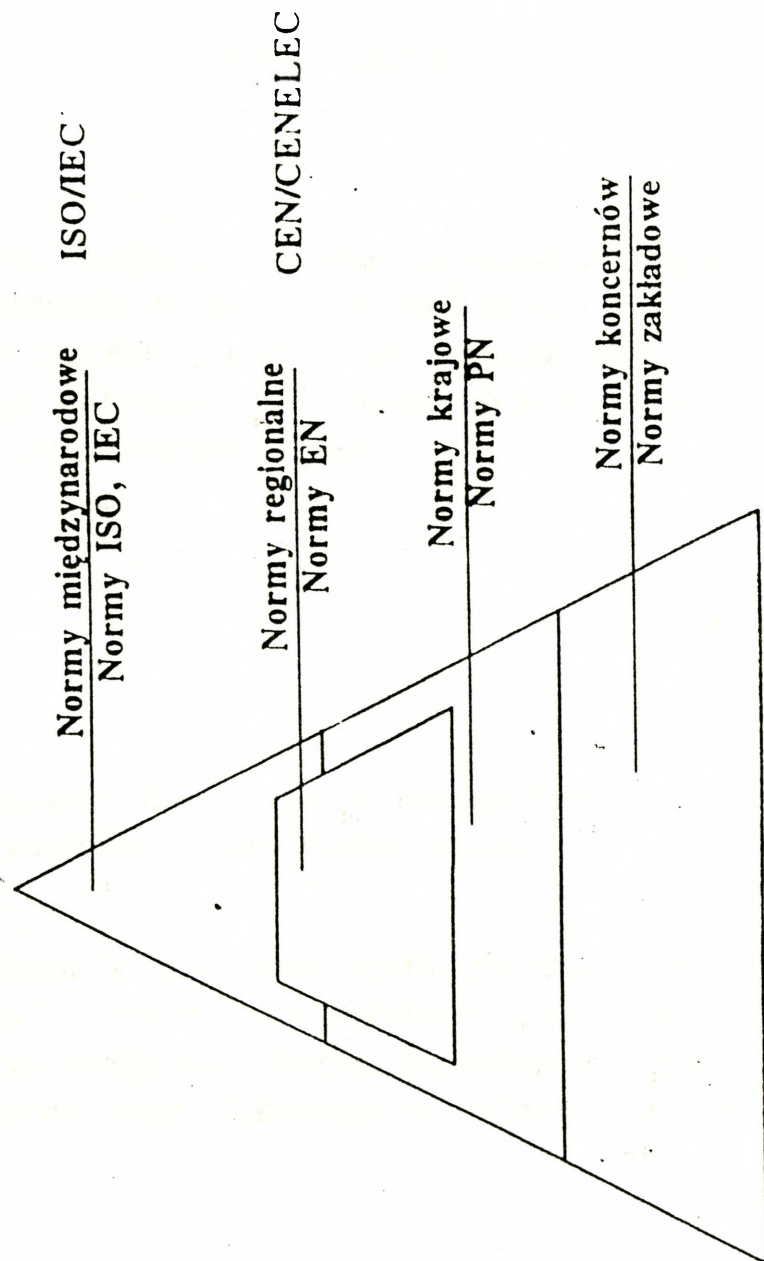
SPIS TREŚCI

- 1. Podstawowe pojęcia normalizacji.**
- 2. Cechy normy i języka normy.**
- 3. Krajowa działalność normalizacyjna.**
- 4. Międzynarodowa i regionalna działalność normalizacyjna.**
- 5. Działalność normalizacyjna związana z obronnością i bezpieczeństwem państwa.**
- 6. Informacja normalizacyjna.**

HISTORYCZNY ROZWÓJ NORMALIZACJI

PIRAMIDA NORMALIZACYJNA

NORMALIZACJA

Działalność mająca na celu uzyskanie optymalnego stopnia uporządkowania w określonej dziedzinie, poprzez ustalenie postanowień przeznaczonych do powszechnego i wielokrotnego stosowania, dotyczących istniejących lub możliwych do zaistnienia problemów technicznych.

Uwagi:

- 1. Działalność ta polega w szczególności na opracowywaniu, publikowaniu i stosowaniu norm.**
- 2. Ważnymi korzyściami wynikającymi z normalizacji są poprawa przydatności wyrobów, procesów i usług do celów, którym mają one służyć, zapobieganie powstawaniu barier w handlu oraz ułatwienie współpracy technicznej.**

DZIAŁALNOŚĆ NORMALIZACYJNA

Przez działalność normalizacyjną rozumie się działalność zarówno krajową jak i w ramach współpracy międzynarodowej i regionalnej, obejmującą:

- a) określenie stanu i kierunków rozwoju normalizacji,
- b) prace badawczo-rozwojowe dotyczące podstaw i metod działalności normalizacyjnej.
- c) *prace normalizacyjne*

PRACE NORMALIZACYJNE

Przez prace normalizacyjne rozumie się prace związane z programowaniem, planowaniem oraz opracowywaniem, opiniowaniem, uzgadnianiem norm i zmian do norm.

NORMA

norma: Przyjęty na zasadzie konsensu i zatwierdzony przez upoważnione jednostki organizacyjne dokument ustalający - do powszechnego i wielokrotnego stosowania - zasady, wytyczne lub charakterystyki odnoszące się do różnych rodzajów działalności lub ich wyników i zmierzający do uzyskania optymalnego stopnia uporządkowania w określonej dziedzinie.

Uwaga

Normy powinny być oparte na osiągnięciach zarówno nauki, techniki jak i praktyki oraz powinny mieć na celu uzyskanie optymalnych korzyści społecznych.

FUNKCJE NORMALIZACJI

FUNKCJE

1	Uporządkowania
2	Jednoznaczności lub porozumiewania się
3	Zamienności
4	Optimalnego zróżnicowania
5	Zapewnienia jakości
6	Prawne

CECHY NORMY

— **Charakter nieobowiązujący, czyli dobrowolność**

— **Potrzeba uzgodnienia treści normy przez zainteresowanych lub też stwierdzenie, że nie występuje sprzeciw w odniesieniu do treści**

— **Powszechne zastosowanie**

— **Powszechna dostępność**

— **Akceptacja przez uznaną instytucję normalizacyjną**

— **Brak ingerencji ze strony organów władzy w treść normy**

Podstawowe cechy języka normy

PROSTOTA

ZWIĘZŁOŚĆ

JEDNOZNACZNOŚĆ

TYPY NORM

1. **norma podstawowa:** Norma obejmująca szeroki zakres zagadnień lub zawierająca ogólne postanowienia dotyczące jednej, określonej dziedziny
2. **norma terminologiczna:** Norma dotycząca terminów, zawierająca zwykle także ich definicje oraz, w niektórych przypadkach, odpowiednie objaśnienia, ilustracje, przykłady itp..
3. **norma badań:** Norma dotycząca metod badań, w niektórych przypadkach uzupełniona innymi postanowieniami dotyczącymi badań, na przykład dotyczącymi pobierania próbek, wykorzystania metod statystycznych, kolejności badań
4. **norma wyrobu:** Norma określająca wymagania, które powinny być spełnione przez wyrób lub grupę wyrobów w celu zapewnienia ich funkcjonalności
5. **norma procesu:** Norma określająca wymagania, które powinny być spełnione przez proces w celu zapewnienia jego funkcjonalności
6. **norma usługi:** Norma określająca wymagania, które powinny być spełnione przez usługę w celu zapewnienia jej funkcjonalności
7. **norma interfejsu:** Norma określająca wymagania dotyczące kompatybilności wyrobów lub systemów w miejscach ich wzajemnego łączenia
8. **norma danych (do dostarczenia):** Norma zawierająca wykaz właściwości, dla których powinny być podane wartości lub inne dane w celu dokładnego określenia wyrobu, procesu lub usługi

PODSTAWY PRAWNE SYSTEMU NORMALIZACJI W POLSCE

Ustawa z dnia 3 kwietnia 1993 r. o normalizacji (Dz.U. Nr 55, poz.251)

wynikające z niej dokumenty:

- ✓ Rozporządzenie Rady Ministrów z dn.19 kwietnia 1994 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Polskiego Komitetu Normalizacyjnego oraz zasad jego współdziałania z naczelnymi i centralnymi organami administracji państwowej.**
- ✓ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dn.25 kwietnia 1994 r. w sprawie szczegółowego zakresu spraw należących do kompetencji Prezesa Polskiego Komitetu Normalizacyjnego.**
- ✓ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dn.25 kwietnia 1994 r. w sprawie trybu i organizacji działalności Polskiego Komitetu Normalizacyjnego oraz szczegółowego zakresu spraw wymagających uchwał Komitetu.**

brak, wynikającego z art.18 ustawy:

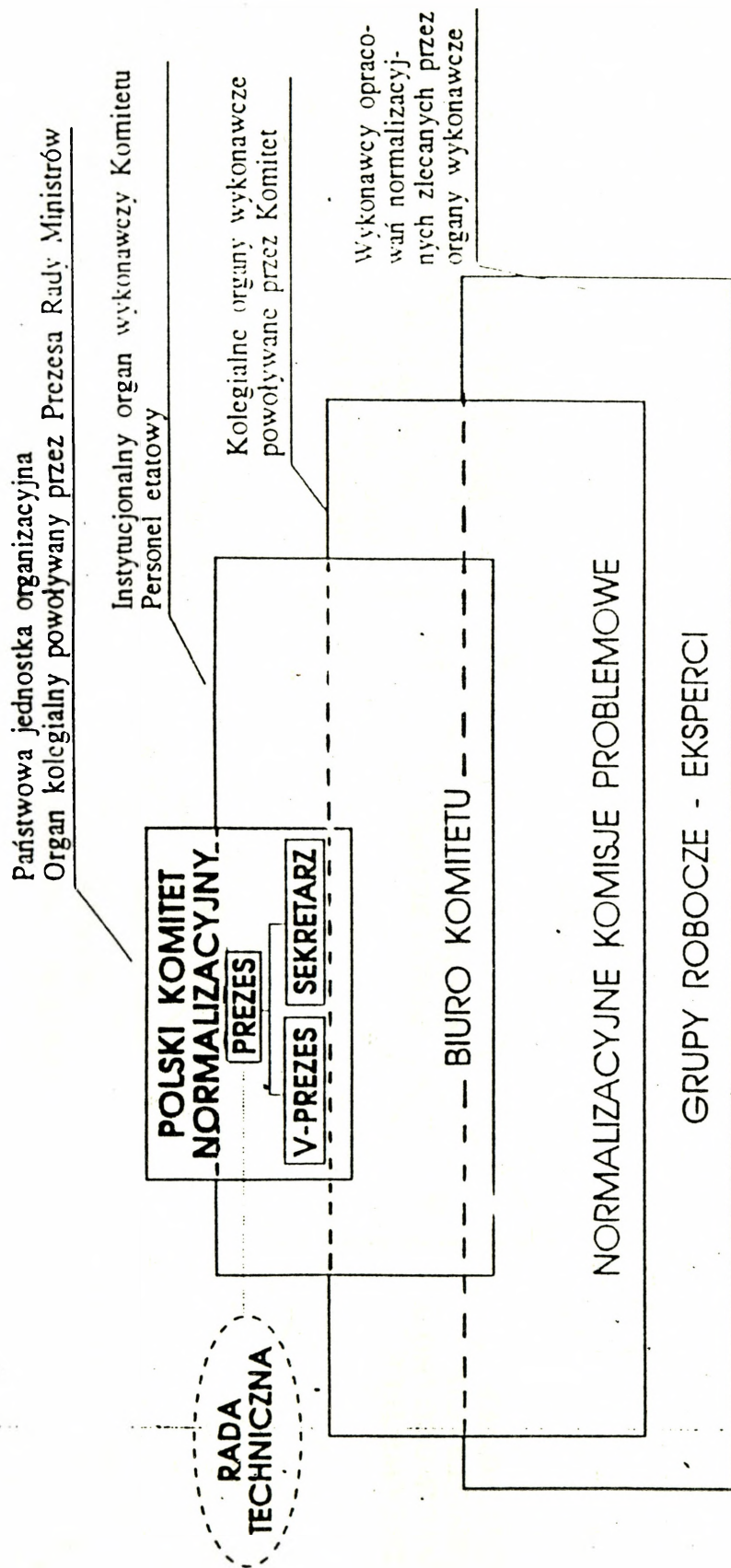
Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie sposobu prowadzenia i organizacji działalności normalizacyjnej, związanej z obronnością i bezpieczeństwem państwa oraz rodzajów dokumentów normalizacyjnych, dotyczących tej problematyki, a także zasad i trybu opracowywania, ustanawiania i stosowania tych dokumentów.

w tym zakresie, wg interpretacji prawników, obowiązuje nadal uchwała nr 20/79 Rady Ministrów z dnia 26 stycznia 1979 r. w sprawie działalności normalizacyjnej związanej z potrzebami obronnymi kraju (dokument tajny)

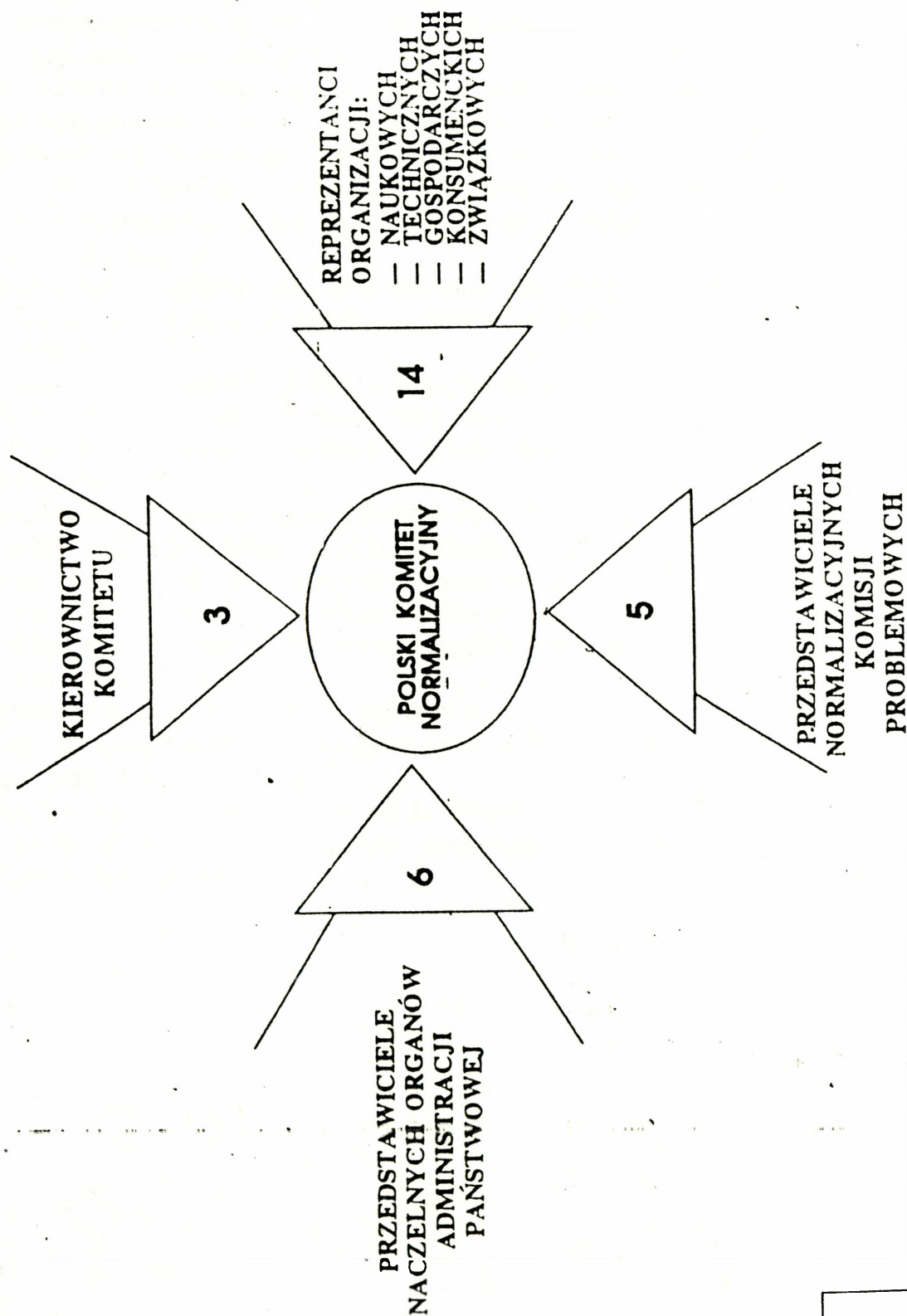
GLÓWNE ZAŁOŻENIA SYSTEMU

- Kolegialny charakter jednostki organizacyjnej ds. normalizacji będącej organem centralnej administracji państwowej,
- Wprowadzenie reguły, że Polska Norma jest stosowana na zasadzie dobrowolności z jednoczesnym określeniem możliwości wprowadzenia do obowiązkowego stosowania, w szczególnych przypadkach, przez powołane do tego organy,
- Opracowywanie norm przez ekspertów i uzgadnianie treści PN przez Normalizacyjne Komisje Problemowe, powołane przez Komitet,
- Harmonizacja zbioru Polskich Norm z normami międzynarodowymi i regionalnymi oraz usunięcie barier technicznych w handlu z zagranicą,
- Stworzenie warunków wykorzystania przez organy administracji państwowej Polskich Norm jako instrumentów realizacji zadań, zwłaszcza polityki gospodarczej,
- Wykorzystanie normalizacji jako instrumentu wprowadzania do praktyki gospodarczej wyników prac naukowo-badawczych,
- Ustalenie tylko jednego rodzaju normy - PN, ustanawianej przez jeden organ - PKN, przy zaniechaniu ustanawiania dotychczas istniejących norm branżowych.

ORGANIZACJA DZIAŁALNOŚCI NORMALIZACYJNEJ W POLSCE

SKŁAD POLSKIEGO KOMITETU NORMALIZACYJNEGO

KRYTERIA DOBORU CZŁONKÓW I WARUNKI UCZESTNICTWA W PRACACH NKP

1. W skład Normalizacyjnej Komisji Problemowej (Podkomisji) wchodzi:
 - osoby reprezentujące wszystkie zainteresowane strony w tym przedstawiciele nauki, techniki, produkcji, handlu, użytkowników, związków zawodowych i organizacji konsumenckich oraz jednostek odpowiedzialnych za ochronę zdrowia, życia, mienia i środowiska,
 - eksperci biorący udział w pracach organów roboczych (Komitetach Technicznych i Grupach roboczych) międzynarodowych i regionalnych organizacji normalizacyjnych,
 - przedstawiciele właściwego Zespołu Normalizacyjnego Biura Komitetu.
2. Osoby desygnowane do składu Komisji powinny posiadać odpowiednie doświadczenia i przygotowanie zawodowe w danym obszarze tematycznym, a także znać jeden z języków zachodnich (angielski, francuski, niemiecki) w stopniu pozwalającym na swobodne korzystanie z oryginalnych dokumentów. Preferowany jest język angielski.
3. Członek NKP - w zakresie decyzji podejmowanych przez Komisję - reprezentuje organizację desygnującą, uwzględniając również ogólne potrzeby społeczno-gospodarcze.
4. Częstotliwość posiedzeń NKP będzie uzależniona od intensywności prac w danej Komisji - zakłada się, że posiedzenia NKP odbywać się będą nie częściej niż raz na dwa miesiące. Opiniowanie niektórych materiałów może odbywać się drogą korespondencyjną.
5. Jednostka desygnująca swojego przedstawiciela do NKP:
 - pokrywa koszty delegacji (hotele, przejazdy, diety),
 - zapewnia warunki do właściwego przygotowania się do posiedzenia (analiza materiałów, konsultacje z odpowiednimi specjalistami w ramach jednostki, przygotowanie stanowiska do poszczególnych tematów stanowiących przedmiot posiedzenia).
6. Członkowie Komisji mogą być delegowani do udziału w posiedzeniach organów roboczych międzynarodowych i regionalnych organizacji normalizacyjnych na ogólnie przyjętych zasadach.
7. Członkom Komisji mogą być zlecane na zasadzie umowy określone prace (ekspertyzy, tłumaczenia dokumentów, opracowanie projektów norm i innych opracowań normalizacyjnych).

Dokumenty normatywne dotyczące podstaw działalności normalizacyjnej

PN-N-02000

**Podstawy działalności normalizacyjnej.
Normalizacja i dziedziny związane.
Terminologia.**

PN-N-02001

**Podstawy działalności normalizacyjnej.
Metodyka prac normalizacyjnych.**

**Reguły Prac Normalizacyjnych
(związane z PN-N-02001)**

Zawartość normy

PN-N-02000

Podstawy działalności normalizacyjnej.

Normalizacja i dziedziny związane.

Terminologia.

Normalizacja

Cele normalizacji

Dokumenty normatywne

**Jednostki organizacyjne odpowiedzialne za normy
i przepisy**

Typy norm

Harmonizacja norm

Treść dokumentów normatywnych

Struktura dokumentów normatywnych

Przygotowywanie dokumentów normatywnych

Wdrażanie dokumentów normatywnych

Powoływanie się na normy w przepisach

Przeprowadzanie badań

Zgodność i dotyczące jej pojęcia ogólne

Działalność certyfikacyjna

Porozumienia o uznawaniu i dopuszczaniu

Akredytacja laboratoriów badawczych

Reguły Prac Normalizacyjnych (RPN) przewidziane do opracowania i opublikowania w 1994r. przez Polski Komitet Normalizacyjny

- RPN-001 Tryb opracowywania i
rozpowszechniania Polskich Norm oraz
utrzymywania ich właściwego poziomu
i aktualności**
- RPN-002 Programy i plany prac
normalizacyjnych**
- RPN-003 Numeracja Polskich Norm**
- RPN-004 Charakterystyka projektu Polskiej
Normy**
- RPN-005 Abstrakty Polskich Norm**
- RPN-006 Redakcja i sposób prezentacji Polskich
Norm**
- RPN-007 Wprowadzanie norm międzynaro-
dowych do Polskich Norm**
- RPN-008 Wprowadzanie norm europejskich do
Polskich Norm**
- RPN-009 Założenia do Polskich Norm**
- RPN-010 Oznaczenie przedmiotu normy**
- RPN-011 Normy terminologiczne**

Cele międzynarodowych i regionalnych organizacji normalizacyjnych

- opracowywanie i promowanie norm
- usuwanie lub zapobieganie powstawaniu technicznych barier w handlu
- promowanie bezpieczeństwa, ochrony zdrowia i środowiska

Zasady działania

- Konsens
- Dobrowolność działania
- Możliwość udziału wszystkich zainteresowanych stron:
 - jawność
 - apolityczność
 - gwarantowana, prawidłowa współpraca z innymi partnerami
 - techniczna współpraca pomiędzy organizacjami

ORGANIZACJE NORMALIZACYJNE

Szczebel
międzynarodowy

Szczebel
europejski

tematyka

ISO	Wszystkie zagadnienia z wyjątkiem elektrotechniki, elektroniki i telekomunikacji	CEN
IEC	Zagadnienia elektrotechniki i elektroniki	CENELEC
(ITU)*	Zagadnienia telekomunikacji	ETSI

ISO	— Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna
IEC	— Międzynarodowa Komisja Elektrotechniczna
ITU	— Międzynarodowa Unia Telekomunikacyjna
CEN	— Europejski Komitet Normalizacyjny
CENELEC	— Europejski Komitet Normalizacji Elektrotechnicznej
ETSI	— Europejski Instytut Normalizacji Telekomunikacyjnej

*) organizacja normalizująca

Regionalne organizacje normalizacyjne

INSTA	Inter Nordic Standardization Agreement (Szwecja, Dania, Norwegia, Finlandia)
ARSO	African Regional Organization for Standardization
ASMO	Arab Organization for Standardization and Metrology
COPANT	Pan American Technical Standards Commission
PASC	Pacific Area Standards Congress
CEN, CENELEC, Europa Zachodnia (UE i EFTA) ETSI	

Główne założenia projektu rozporządzenia Rady Ministrów, dot. art.18 ustawy o normalizacji (1):

- 1/ Działalność normalizacyjna związana z obronnością i bezpieczeństwem państwa będąca integralną częścią działalności normalizacyjnej określonej w ustawie, jest organizowana i prowadzona przez Polski Komitet Normalizacyjny.
- 2/ Podstawowa forma zabezpieczania potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa jest ich uwzględnianie w procesie programowania, planowania, opracowywania i uzgadniania Polskich Norm.
- 3/ O ile powyższy (pkt.2) warunek nie może być spełniony wprost, przewiduje się opracowywanie Polskiej Normy przeznaczonej wyłącznie na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.
- 4/ Działalność normalizacyjna, związana z obronnością i bezpieczeństwem państwa, która ze względu na zachowanie tajemnicy państwowej i służbowej nie mogłaby znaleźć odzwierciedlenia w realizacji Polskich Norm, jest organizowana i prowadzona przez zainteresowanych ministrów i jest działalnością normalizacyjną o charakterze resortowym.
- 5/ Działalność, o której mowa w pkt.4 realizowana będzie m.in. poprzez opracowywanie norm obronnych, oznaczonych literami "NO".
- 6/ W celu opracowywania Polskich Norm, wyłącznie na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa, Komitet, z inicjatywy zainteresowanych ministrów, powołuje Normalizacyjne Komisje Problemowe (NKP) i powierza, w drodze umowy, prowadzenie sekretariatów tych komisji wskazanym przez ministrów jednostkom organizacyjnym. Ponadto, na wniosek tych ministrów, Komitet powierza komisjom prowadzenie działalności normalizacyjnej, której efektem będzie opracowywanie norm obronnych. W tym celu został określony w rozporządzeniu dodatkowy zakres zadań dla komisji.

Główne założenia projektu rozporządzenia Rady Ministrów, dot.art.18 ustawy o normalizacji (2):

- 7/ Normy obronne przygotowywane będą w oparciu o normy dotyczące podstaw działalności normalizacyjnej.**
- 8/ Zasada powszechnej ankiety nie dotyczy norm obronnych.**
- 9/ Normy obronne są obowiązkowe. Zakres i termin obowiązywania powinien być zawarty w normach.**
- 10/ Normy obronne ustanawia minister na wniosek właściwej tematycznie Normalizacyjnej Komisji Problemowej.**
- 11/ W celu zapewnienia jednolitości numeracji oraz niedublowania się norm obronnych w różnych resortach, Biuro Komitetu będzie je rejestrowało i nadawało im numery oraz prowadziło monitorowanie procesu realizacji tych norm w resortach.**
- 12/ Ministrowie obrony narodowej, spraw wewnętrznych oraz przemysłu i handlu powołają, natomiast inni ministrowie mogą powołać, służby normalizacyjne zajmujące się działalnością normalizacyjną związaną z obronnością i bezpieczeństwem państwa, wynikającą z zakresu działania ministrów.**
- 13/ Finansowanie działalności normalizacyjnej resortowej jest realizowane ze środków zainteresowanych ministrów. Rozumieć tu należy również partycypowanie resortów w kosztach działalności Normalizacyjnych Komisji Problemowych, zajmujących się także normami obronnymi.**
- 14/ Zabezpieczona jest ciągłość obowiązywania Wojskowych Polskich Norm, wojskowych branżowych norm, załączników specjalnych do norm oraz norm i załączników na czas zagrożenia i wojny, poprzez zachowanie ich mocy prawnej, mimo utraty mocy uchwały nr 20/79 Rady Ministrów.**

Wojskowe Biuro Standaryzacji doprowadziło do realizacji następujących uzgodnień z Polskim Komitetem Normalizacyjnym:

- została powołana Normalizacyjna Komisja Problemowa (nr 176) ds. eksploatacji uzbrojenia i sprzętu wojskowego, a prowadzenie jej sekretariatu powierzono WBS. NKP nr 176 jest komisją problemową o charakterze funkcjonalno-tematycznym, gdyż przedmiotem jej zainteresowania jest pełny zakres tematyki (poszczególne dziedziny w różnych podkomisjach) z obszaru działalności normalizacyjnej związanej z obronnością i bezpieczeństwem państwa, prowadzonej w resorcie obrony narodowej;
- w resorcie przemysłu i handlu działalność normalizacyjną związaną z obronnością i bezpieczeństwem państwa prowadzić będzie Normalizacyjna Komisja Problemowa (nr 177) ds. projektowania i produkcji uzbrojenia i sprzętu wojskowego z sekretariatem umiejscowionym w OBRPTiKM "Tekoma" (Warszawa - Anin);
- w skład członków Komitetu został powołany przez Prezesa Rady Ministrów, na wniosek Prezesa PKN, przedstawiciel MON -
Przewodniczący NKP nr 176 -
pan płk prof. dr hab. inż. Jan BORGON;
- w składach większości powołanych NKP znaleźli się specjaliści z wojska.

OBSZARY DZIAŁANIA WOJSKOWEGO BIURA STANDARYZACJI MON

NORMALIZACJA (STANDARYZACJA)

**CERTYFIKACJA I BADANIA JAKOŚCI
WYROBÓW OBRONNYCH**

KODYFIKACJA WYROBÓW OBRONNYCH

MON Wiceminister ON ds. UiIW
WBS

Normalizacyjna Komisja Problemowa nr 176
 ds. eksploatacji uzbrojenia i sprzętu wojskowego

Podkomisje problemowe ds. eksploatacji

uzbrojenia rakietowo-artyleryjskiego, broni bliskiego zasięgu i amunicji oraz w zakresie metrologicznego zabezpieczenia uzbrojenia i sprzętu wojskowego	WITU (COMW)
sprzętu pancernego i wojskowego sprzętu samochodowego oraz w zakresie ochrony sprzętu technicznego przed korozją i starzeniem	WITPIS
środków uzbrojenia i wyposażenia inżynierskiego	WITI
sprzętu i środków ochrony przeciwwchem.	WICHIR
sprzętu radiotechnicznego, środków łączności, specjalnych urządzeń elektrotechnicznych, techniki świetlnej oraz systemów i środków informatyki	WIK (WII)
uzbrojenia i sprzętu lotnictwa wojskowego	ITWL
środków technicznych, sprzętu i materiałów służby tyłowych	WOBR St. MPS St. Mun. St. Żywn.

Wojskowe Komisje Normalizacyjne (WKN)

przy I-szym z-cy szefa SGWP	przy Szeffie Inspektoratu Logistyki	przy Szeffie Inspektoratu Szkolenia	przy DMW	przy DWLOP	przy DWLąd
-----------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------	----------	------------	------------

Informacja normalizacyjna dot. działalności krajowej, międzynarodowej i regionalnej, prowadzona przez PKN

- **Polskie Normy PN (ok.14800)**
- **normy branżowe BN (ok.13700)**
- **normy międzynarodowe ISO (ok.9500)
i IEC (ok.2900)**
- **normy regionalne EN (ok.1900)
i dokumenty harmonizacyjne HD (ok.250)**
- **normy zagraniczne z 26 państw (ok.244000)**
- **katalogi norm i biuletyny normalizacyjne
(czasopisma) polskie, międzynarodowe i
zagraniczne**

**OŚRODEK INFORMACJI I DOKUMENTACJI
00-139 Warszawa ul. Elektoralna 2
tel/fax 20-07-41**

Informacja normalizacyjna dot. działalności obronnej prowadzona przez WBS MON

- **Wojskowe Polskie Normy WPN (69)**
- **wojskowe normy branżowe WBN (ok.535)**
- **katalog WBN**
- **amerykańskie normy (standardy) wojskowe,
specyfikacje (ok.60000)**

WOJSKOWE BIURO STANDARYZACJI
00-911 Warszawa al.Niepodległości 218
tel.843-126, tel/fax 825-774

